

Dato: 3. februar 2026
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Ditte Refsgaard
Sagsnr.: 2025-04791
Dok.: 3650110

Forslag

til

Lov om ændring af retsplejelov for Grønland,
(Fjernkommunikation ved retsmøder om tvangsindgreb, forenklet fremgangsmåde for indhentelse af beslutning om telefonaflytning og teleoplysning, øvrig ajourføring m.v.)

§ 1

I retsplejelov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1007 af 27. juni 2025, som senest ændret ved § 1 i lov nr. [X af X om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.)], foretages følgende ændringer:

1. Overalt i loven, ændres »den administrerende dommer ved Retten i Grønland« til: »præsidenten for Retten i Grønland«.

2. Overalt i loven ændres »den administrerende landsdommer ved Grønlands Landsret« til: »præsidenten for Grønlands Landsret«.

3. I § 5, stk. 1, 1. pkt. ændres »administrerende dommer« til: »præsident«.

4. I § 5, stk. 3, og § 9, stk. 2, ændres »den administrerende dommer« til: »præsidenten«.

5. I § 7, stk. 1, ændres »administrerende landsdommer« til: »præsident«.

6. I § 7, stk. 5, § 24 a, stk. 1, § 34, stk. 3, § 35, stk. 3, og § 38, stk. 1, 2. pkt. ændres »den administrerende landsdommer« til: »landsretspræsidenten«.

7. I § 35, stk. 4, § 37, stk. 2, 1. pkt. og § 743, stk. 1, ændres »Den administrerende landsdommer« til: »Landsretspræsidenten«.

8. Efter § 250 indsættes:

»§ 250 a. Retten kan beslutte, at den, der som værge for en mindreårig part har anlagt eller appelleret en sag, helt eller delvis skal betale de sagsomkostninger, som det ellers ville påhvile den mindreårige part at betale.«

9. I § 343 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. Retten kan tillade, at politiet og en i sagen beskikket forsvarer, jf. § 392, deltager i et retsmøde, der angår beslutninger om tvangsindgreb efter kapitlerne 36 og 37, ved anvendelse af fjernkommunikation.«

10. I § 391, stk. 1, 1. pkt. indsættes efter »angår«: », jf. dog stk. 2«.

11. I § 391 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Angår efterforskningen en overtrædelse af kriminallovens kapitel 7-8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 68, stk. 1 og 2, § 69, § 83, § 86, grov vold efter § 88, 1. pkt., § 90, stk. 2, grov frihedsberøvelse efter § 92, stk. 1, § 93, § 98, stk. 2, groft tyveri efter § 102, 1. pkt., grov hvidvask efter § 111 a, § 112 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven, kan der i rettens beslutning i medfør af § 385, stk. 1, eller § 386, stk. 1, ud over bestemte telefonnumre anføres den person, som indgrebet angår (den mistænkte). I så fald skal politiet snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, underrette retten om de telefonnumre, som indgrebet har været rettet imod, og som ikke er anført i beslutningen. Hvis særlige forhold taler for det, skal underretning efter 2. pkt. ske senest 24 timer efter indgrebets iværksættelse. Underretning efter 2. og 3. pkt. skal indeholde en angivelse af de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte. Retten underretter den beskikkede forsvarer, jf. § 392, stk. 1, der herefter kan indbringe spørgsmålet om lovligheden af indgrebet for retten. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes til Justitsministeriet.«

Stk. 2-3 bliver herefter stk. 3-4.

12. I § 422 indsættes efter stk. 9 som nyt stykke:

»Stk. 10. Hvis det er af afgørende betydning for efterforskningen, at der foretages beslaglæggelse, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed, kan retten ved beslutning træffe bestemmelse herom og om, at reglerne i § 423, stk. 1, 2. og 3. pkt., fraviges. Reglerne i § 391, stk. 2 og 3, § 392 og § 396 finder tilsvarende anvendelse.«

13. Efter § 448 indsættes:

»§ 448 a. Efter anmodning kan retten, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift forhåndsberamme hovedforhandling i sagen.«

14. I § 449, stk. 1, indsættes efter »hovedforhandlingen«: », medmindre sagen behandles uden afholdelse af retsmøde efter § 449 d.«

15. Efter § 449 c indsættes:

»§ 449 d. Retten kan uden afholdelse af retsmøde behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg om vedtagelse af bøde og eventuelt konfiskation eller frakendelse i medfør af færdselsloven, hvis

1) det i bødeforelægget er angivet, at den pågældende, hvis bødeforelægget ikke vedtages, eller hvis vedtagelsen tilbagekaldes, jf. § 449 c, stk. 2, uden yderligere varsel kan blive dømt for det forhold, som bødeforelægget angår, medmindre den pågældende inden for den frist, der er fastsat i bødeforelægget, har anmodet om, at sagen behandles ved et retsmøde, og

2) den pågældende ikke rettidigt har fremsat anmodning som nævnt i nr. 1.«

16. I § 452, stk. 2, ændres »eller nægter tiltalte at afgive forklaring« til: »nægter tiltalte at afgive forklaring, eller har tiltalte undladt at anmode om et retsmøde, jf. § 449 d.«

17. I § 474, stk. 3, indsættes før 2. pkt. som nyt punktum:

»Dommen kan endvidere afsiges uden afholdelse af retsmøde, hvis sagen er behandlet efter § 449 d.«

18. I § 517 b indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. Beslutninger truffet af Retten i Grønland om salær efter § 261, stk. 2, der er fastsat til højst 50.000 kr., kan ikke kæres. Procesbevil-

lingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.

«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

19. Efter § 583 indsættes:

»§ 583 a. På begæring af Rigsadvokaten eller en domfældt kan genoptagelse af en sag afgjort i Grønland helt eller delvist finde sted for at rette sig efter en endelig dom afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som Danmark er part i.

Stk. 2. § 535, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse. Er domfældte afgået ved døden, kan begæring om genoptagelse fremsættes af de personer, der er nævnt i § 535, stk. 2, 1. pkt.«

20. I § 585, stk. 4, indsættes efter »§ 583, stk. 2,«: »og § 583 a, stk. 2,«.

21. I § 586 indsættes som 3. pkt.:

»I de i § 583 a omhandlede tilfælde må begæring om genoptagelse fra en domfældt fremsættes inden 1 år efter, at den pågældende dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er blevet endelig, medmindre helt særlige omstændigheder foreligger.«

22. I § 587, 1. pkt., ændres »dommens« til: »afgørelsens«.

23. I § 587, 3. pkt. indsættes efter »§ 583«: »eller § 583 a«.

24. I § 590, stk. 2, ændres »afsige dom« til: »træffe afgørelse«.

25. I § 590, stk. 2, ændres »omhandlede dom« til: »omhandlede afgørelse«.

26. I § 592, stk. 1, 1. pkt., ændres »dømt« til: »truffet afgørelse«.

27. I § 592, stk. 3, 1. pkt. indsættes efter »§ 583«: »eller § 583 a«.

28. I § 592, stk. 3, 1. pkt. ændres »dom« til: »afgørelse«.

29. I § 601 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»Stk. 5. Ved udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, skal en skriftlig repræsentation af dokumentet indleveres til fogedretten.«

Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den [dato].

Stk. 2. § 1, nr. 19 og 21, finder ikke anvendelse på anmodninger om genoptagelse som følge af domme, som er afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol før lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning	7
2. Lovforslagets hovedpunkter	9
2.1. Værgers betaling af sagsomkostninger	9
2.1.1. Gældende ret	9
2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	10
2.2. Deltagelse via fjernkommunikation i retsmøder under efterforsk- ningen, der angår beslutninger om tvangsindgreb	13
2.2.1. Gældende ret	13
2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	14
2.3. Forenklet fremgangsmåde for indhentelse af beslutning om telefo- naflytning og teleoplysning	16
2.3.1. Gældende ret	16
2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	19
2.4. Hemmelig beslaglæggelse i forbindelse med hemmelig ransagning	25
2.4.1. Gældende ret	25
2.4.1.1. Ransagning	25
2.4.1.2. Beslaglæggelse og edition	28
2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	30
2.5. Forhåndsberømmelse	31
2.5.1. Gældende ret	31
2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	32
2.6. Forenkling af bødesagsprocessen	32
2.6.1. Gældende ret	32
2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	34
2.7. Kærebegrænsning i salærsager	37
2.7.1. Gældende ret	37
2.7.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	38

2.8. Genoptagelse af kriminalsager for at rette sig efter domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.....	39
2.8.1. Gældende ret	39
2.8.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	44
2.9. Skriftlig repræsentation af dokument ved digital underskrift	48
2.9.1. Gældende ret	48
2.9.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning ..	49
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	50
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	50
5. Administrative konsekvenser for borgerne	50
6. Klimamæssige konsekvenser	50
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser	50
8. Forholdet til EU-retten	50
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.....	50
10. Sammenfattende skema.....	51

1. Indledning

Som det fremgår af regeringsgrundlaget *Ansvar for Danmark* ønsker regeringen i fællesskab med Naalakkersuisut at udvikle danske ansvarsområder i Grønland. Regeringen vil sammen med Grønland arbejde for, at de danske ansvarsområder følger standarden i Danmark med respekt for de særlige forhold og forskelle, der er mellem Danmark og Grønland. Og regeringen vil løbende prioritere, at lovgivning på danske ansvarsområder opdateres. Justitsministeriet vurderer således løbende under inddragelse af de underliggende myndigheder og i dialog med Naalakkersuisut, om der er behov for ajourføring og ændringer i øvrigt af retsplejeloven for Grønland.

Ved lov nr. [X af X om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.)], er der gennemført en række lovændringer med henblik på effektivisering af retsplejen samt ajourføring. Formålet med nærværende lovforslag er at gennemføre yderligere ajourføringer, der er foretaget i den danske retsplejelov i perioden 1. juni 2023 til 31. december 2024, der vurderes relevante. Hertil er der efter ønske fra myndighederne på Justitsministeriets område foreslået en række

andre ændringer med henblik på at sikre, at loven er tidssvarende og tilpasset myndighedernes behov.

Det foreslås på den baggrund med lovforslaget for det første med henblik på ensretning i forhold til betegnelserne i den danske retsplejelov, at ændre stillingsbetegnelsen for den administrerende dommer ved henholdsvis Retten i Grønland og Grønlands Landsret til præsident.

Dernæst foreslås det, at der indføres en ny regel, hvorefter retten vil kunne beslutte, at den, der som værge for en mindreårig part har anlagt eller appelleret en sag, helt eller delvis skal betale de sagsomkostninger, som det ellers ville påhvile den mindreårige part at betale.

Det foreslås desuden, at der indføres en række ændringer i forhold til politiets efterforskningsværktøjer og processerne i forbindelse med kriminalsager ved retterne med henblik på at sikre, at reglerne er tidssvarende og effektive. Det foreslås i den forbindelse, at der indsættes mulighed for deltagelse via fjernkommunikation i retsmøder under efterforskningen, der angår beslutninger om tvangsindgreb, at rettens beslutning om telefonaflytning eller teleoplysning kan vedrøre den person, som indgrebet angår, og at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse om adgangen til at foretage hemmelig beslaglæggelse i forbindelse med en hemmelig ransagning. I forhold til det processuelle foreslås det med henblik på at fremme behandlingen af kriminalsager, at der indføres hjemmel til forhåndsberømmelse af hovedforhandlingen, og at den forenkledte bødesagsproces indføres i Grønland, hvorefter retten under visse nærmere betingelser vil kunne behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg uden afholdelse af retsmøde, hvis den pågældende ikke inden en i bødeforelægget nærmere fastsat frist, har anmodet om, at sagen behandles i et retsmøde.

Endvidere foreslås det, at der indsættes en ny bestemmelse om genoptagelsesadgang med henblik på at rette sig efter en endelig dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som Danmark er part i.

Derudover foreslås det indsat, at der ved udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, skal indleveres en skriftlig repræsentation af dokumentet til fogedretten, med henblik på at digitalt underskrevne købekontrakter skal kunne håndhæves i fogedretten.

Det bemærkes, at når der i lovforslagets bemærkninger henvises til »retsplejeloven«, henvises der til retsplejelov for Grønland, medmindre andet er angivet.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Værgers betaling af sagsomkostninger

2.1.1. Gældende ret

Det følger af retsplejelovens § 193, stk. 1, at en part skal være myndig for at kunne møde og indlevere processkrifter i civile retssager. Det er værgen, der optræder på en umyndig parts vegne, jf. stk. 2.

For Grønland gælder myndighedsloven, som sat i kraft for Grønland ved anordning nr. 306 af 14. maj 1993, som ændret ved lov nr. 103 af 3. februar 2016. Det følger af myndighedslovens § 53, at værgen skal varetage den umyndiges interesser med omhu og efter bedste evne. Værgen kan som udgangspunkt anlægge retssag og træffe beslutninger under sagen uden at indhente samtykke til sagsanlægget eller beslutningen hos den umyndige eller offentlige myndigheder. Visse typer af sager kan efter retsplejelovens § 193, stk. 3, imidlertid ikke anlægges uden samtykke fra den umyndige. Værgen kan således ikke uden samtykke fra den umyndige anlægge retssag, der angår formuerettigheder, hvorover den pågældende har rådigheden, eller som vedrører en aftale, som den pågældende gyldigt har indgået på egen hånd. Værgen for en umyndiggjort kan heller ikke uden den umyndiggjortes samtykke anlægge en retssag, der vedrører legemskrænkelser eller en freds- og ærekrænkelser, medmindre umyndiggørelsen skyldes sindssygdom eller åndssvaghed. Anlægger værgen en retssag på den umyndiges vegne, er det den umyndige selv, der er part i sagen.

Hvis den umyndige får medhold i sagen, vil det være den umyndige, der f.eks. får tilkendt et beløb hos modparten eller anerkendt en bestemt ret. Det vil ligeledes være den umyndige, der får tilkendt erstatning for de omkostninger, der har været forbundet med at føre sagen. Omvendt vil det af samme grund være den umyndige, der dømmes til at betale eventuelle sagsomkostninger til modparten, hvis sagen tabes, afvises eller hæves i forbindelse med en opgivelse af kravet.

Reglerne om fordeling og betaling af sagsomkostninger er fastsat i retsplejelovens kapitel 20. Det følger heraf bl.a., at den tabende part har pligt til at erstatte modparten dennes nødvendige eller rimeligt begrundede udgifter ved at føre sagen, medmindre retten finder, at der er særlige grunde til at

fravige dette udgangspunkt, jf. retsplejelovens § 247, stk. 1. Hvis en sag hæves, kan retten efter omstændighederne pålægge den ene part helt eller delvis at erstatte modparten dennes sagsomkostninger eller bestemme, at hver part bærer egne omkostninger, jf. § 247, stk. 3. Hvis en sag afvises, betragtes den med hensyn til sagsomkostninger som tabt af sagsøgeren, jf. § 247, stk. 4. Hensynet bag reglerne om sagsomkostninger er bl.a. at sikre, at borgere og virksomheder har adgang til domstolene uafhængigt af omkostningerne forbundet hermed. Den vindende part, der med rette har anlagt en sag, kan således få sagsomkostningerne dækket af modparten. Samtidig medvirker risikoen for at skulle betale sagens omkostninger til, at der ikke indbringes uberettigede sager for domstolene. Retsplejelovens regler om sagsomkostninger har med andre ord til formål at sikre en rimelig fordeling af de omkostninger, der i alle tilfælde er forbundet med civile retssager.

Retsplejelovens kapitel 20 indeholder også en række regler, der modificerer udgangspunktet om, at den tabende part skal betale sagens omkostninger. Det fremgår således f.eks. af retsplejelovens § 249, stk. 1, at retten kan pålægge den vindende part at erstatte modparten og det offentlige de omkostninger, som skyldes, at sagen på grund af forhold, der kan bebrejdes den vindende part, har fået et større omfang end nødvendigt, medmindre parten herved vil lide væsentlige afsavn.

Der gælder ikke særlige regler om sagsomkostninger i forhold til umyndige parter. Retten vil således træffe beslutning om sagsomkostninger ud fra reglerne i kapitel 20, uanset om en eller flere parter i sagen er umyndige. Dømmes en umyndig til at betale sagsomkostninger i en sag, som er anlagt af værgeren på den umyndiges vegne, og hvor værgeren f.eks. allerede fra sagsanlægget har været bekendt med, at sagen er udsigtsløs, vil den umyndige efter omstændighederne kunne rette et erstatningskrav mod værgeren, jf. myndighedslovens § 53, 2. pkt. Det fremgår således af denne bestemmelse, at værgeren er erstatningspligtig over for den umyndige for den skade, værgeren forvolder ved forsætligt eller uagtsomt forhold.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 1464 af 10. december 2024 blev der indført en ny bestemmelse i den danske retsplejelov, hvorefter retten kan bestemme, at værgeren for en mindreårig, der har anlagt retssag på den mindreåriges vegne, skal betale de sagsomkostninger, som det ellers ville påhvile den mindreårige part at betale.

Baggrunden for den pågældende ændring af den danske retsplejelov ved lov nr. 1464 af 10. december 2024 var ifølge forarbejderne, at Justitsministeriet fandt, at den danske retsplejelovs dagældende regler om sagsomkostninger i sjældne tilfælde kunne føre til mindre rimelige resultater, hvor en mindreårig blev pålagt at betale sagsomkostninger i en sag, som var anlagt af en værge på den mindreåriges vegne, hvor værgen ikke evnede eller ønskede at betale sagsomkostningerne for den mindreårig. Der henvises til Folketings Tidende 2024-25, tillæg A, L 22 som fremsat, side 22-23.

Justitsministeriet har med udgangspunkt i de overvejelser mv., der ligger bag ændringen af den danske retsplejelovs regler, overvejet, om en tilsvarende ændring bør indsættes i den grønlandske retsplejelov.

Retsplejelovens regler om sagsomkostninger varetager bl.a. et tungtvejende hensyn til, at der ikke føres sager uden rimelig grund. Reglerne indeholder forskellige undtagelser og modifikationer, som er med til at sikre, at sagsomkostningerne fordeles rimeligt i forhold til sagens udfald og omstændighederne i øvrigt.

Det vil med de eksisterende regler kunne forekomme, at en umyndig skal betale sagsomkostninger i en sag, som er anlagt af en værge på den umyndiges vegne, hvor det efter Justitsministeriets opfattelse vil kunne anses som mindre rimeligt. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en mindreårig ikke har haft indflydelse på sagsanlægget eller de beslutninger, der er truffet om sagens førelse. Justitsministeriet har derfor overvejet, hvordan reglerne kan ændres for at undgå sådanne situationer. Det må antages, at det i praksis kun ganske sjældent forekommer, at en umyndig ender med at betale sagsomkostninger i en sag, som er anlagt af værgen på den umyndiges vegne. Det bør imidlertid efter Justitsministeriets opfattelse være muligt for retten at bestemme, at værgen – og ikke den mindreårige part – skal betale sagens omkostninger.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at retsplejelovens regler om sagsomkostninger tilsvarende bør ændres, så retten i forbindelse med afgørelsen om sagsomkostninger kan tage højde for situationer, hvor en mindreårig har haft ringe eller ingen indflydelse på sagsanlægget og sagens førelse, eller hvor barnets eller den unges alder taler imod, at vedkommende skal betale sagsomkostninger i en sag, som er anlagt af værgen på den mindreåriges vegne.

For så vidt angår voksne umyndige vil en regel om, at sagens omkostninger kan kræves betalt af værger, efter Justitsministeriets opfattelse risikere at medføre, at værger på grund af en øget procesrisiko undlader at føre sager på vegne af umyndige, som burde have været ført. Hertil kommer, at voksne umyndige generelt må antages at have bedre økonomiske forhold end mindreårige. Endvidere er værger for en mindreårig i langt de fleste tilfælde samtidig den mindreåriges forælder og har i kraft heraf forsørgelsespligt over for den mindreårig. Noget tilsvarende forekommer ikke med hensyn til voksne umyndige. Der bør på den baggrund efter Justitsministeriets opfattelse ikke ændres i retstilstanden for så vidt angår voksne umyndige.

Det foreslås på denne baggrund at indføre en ny regel i retsplejeloven, hvorefter retten vil kunne beslutte, at den, der som værge for en mindreårig part har anlagt eller appelleret en sag, helt eller delvis skal betale de sagsomkostninger, som det ellers ville påhvile den mindreårige part at betale. Det bemærkes, at reglen alene vil gælde i helt særlige tilfælde, hvor retten på baggrund af sagens oplysninger og sagens karakter vurderer, at det er åbenbart urimeligt at lade den mindreårige betale sagens omkostninger.

Den foreslåede regel vil kun være relevant, i det omfang den mindreårige parts betaling af sagsomkostninger til modparten ikke er dækket af fri proces eller retshjælpsforsikring. Der vil endvidere alene kunne træffes bestemmelse efter den foreslåede regel, hvis en mindreårig part ellers helt eller delvist ville skulle betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen. Det vil i praksis typisk være, når den mindreårige helt eller delvis taber sagen, eller sagens udfald må anses ligestillet hermed, f.eks. hvis sagen hæves af en mindreårig sagsøger i forbindelse med opgivelsen af det pågældende krav.

Reglen vil alene gælde i sager, der anlægges eller appelleres af værger på den mindreåriges vegne. Sidestillet hermed vil være tilfælde, hvor sagen er anlagt mod den mindreårige, men hvor værger på den mindreåriges vegne fremsætter et modkrav til selvstændig dom. Retten vil ved afgørelsen af, hvorvidt sagsomkostningerne bør betales af værger, skulle lægge vægt på sagens karakter og den mindreåriges og værgens økonomiske forhold. Det vil efter Justitsministeriets opfattelse som udgangspunkt skulle tale imod at pålægge værger at betale sagens omkostninger, hvis en sag angår den mindreåriges selvstændige virksomhed, eller hvis den mindreårige efter sine økonomiske forhold uden at lide afsavn vil kunne betale sagsomkostningerne. Retten vil derudover kunne lægge vægt på den mindreåriges alder.

Det vil tale for at pålægge værgeren at betale sagsomkostningerne, at den mindreårige er under 15 år.

Retten vil af egen drift eller efter opfordring fra en part skulle tage stilling til, om sagsomkostningerne skal bæres af den mindreårige selv eller af dennes værge eller værger. Rettens bestemmelse vil skulle træffes ud fra de oplysninger om sagen og den mindreårige part, der fremgår af sagens dokumenter, eller som i øvrigt er kommet frem for retten. Bliver den mindreårige myndig, mens retssagen verserer, vil den tidligere værge, som har anlagt sagen på vegne af den mindreårige, i givet fald efter rettens skøn kunne pålægges at betale den del af sagsomkostningerne, som vedrører tiden, før den mindreårige blev myndig.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8, og bemærkningerne hertil.

2.2. Deltagelse via fjernkommunikation i retsmøder under efterforskningen, der angår beslutninger om tvangsindgreb

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af retsplejelovens § 128, at når retten i medfør af lov har bestemt, at en part eller en rettergangsfuldmægtig skal deltage i et retsmøde ved hjælp af fjernkommunikation, anses den pågældende som deltager i retsmødet på samme måde som ved personligt fremmøde i retten. Skal der afgives forklaring i retsmødet, må en part eller rettergangsfuldmægtig kun deltage via fjernkommunikation med billede i overensstemmelse med det i § 163 fastsatte, jf. § 128, stk. 2.

For så vidt angår retsmøder under efterforskningen afholdes sådanne, når der fremsættes anmodning om foranstaltninger, som kræver rettens medvirken.

Retsmøde under efterforskningen afholdes endvidere efter anmodning, når 1) det er nødvendigt for at sikre bevis, som det ellers må frygtes vil gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret, 2) det må antages at være af betydning for efterforskningen, 3) det skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til en offentlig interesse eller 4) sigtede er tilbageholdt i isolation, og sikring af bevis vil kunne få betydning for spørgsmålet om ophævelse af isolationen, jf. § 343, stk. 2.

Det følger af § 344, stk. 1, at sigtede så vidt muligt underrettes om alle retsmøder og er berettiget til at overvære dem. Der følger en række undtagelser hertil, herunder i forhold til retsmøder, der afholdes med henblik på at opnå rettens forudgående beslutning om foretagelse af tvangsindgreb efter kapitlerne 36 og 37.

Kapitel 36 vedrører indgreb i meddelelseshemmeligheden, observation, legemsindgreb og ransagning og kapitel 37 vedrører andre tvangsindgreb under efterforskning. Der er knyttet en række processuelle regler hertil med deraf følgende retsmøder, herunder i forbindelse med indhentning af beslutning til indgrebet fra retten, jf. nærmere herom afsnit 2.3.1 og 2.4.1. nedenfor

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved anordning nr. 1622 af 17. november 2020 blev lov nr. 604 af 12. juni 2023 om Politiets Efterretningstjeneste (PET) med senere ændringer sat i kraft for Grønland. Det bemærkes hertil, at PET forud for lovens ikrafttræden for Grønland havde kompetence i Grønland på baggrund af politifuldmagten i retsplejeloven.

Ved lov nr. 1781 af 28. december 2023 om ændring af retsplejelov for Grønland fik National Enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) desuden kompetence til og kan fungere i og for Grønland. NSK efterforsker de mest komplekse og alvorlige sager om økonomisk kriminalitet, organiseret kriminalitet og cyberkriminalitet, og NSK's kompetence i Grønland omfatter varetagelse af kriminalsager ved kredsretterne, Retten i Grønland og Grønlands Landsret.

Det er afgørende, at PET og NSK kan varetage deres opgave på en måde, der dels tager højde for, at PET og NSK ikke almindeligvis har personale stationeret i Grønland, og dels tager højde for, at PET og NSK anvender en række efterforskningskridt, som ikke almindeligvis anvendes af Grønlands Politi og derfor ikke normalt behandles af kredsretterne i Grønland.

PET og NSK efterforsker som udgangspunkt kriminalsager i Grønland fra enhedens lokationer i Danmark. I de tilfælde, hvor gerningsstedet er i Grønland, er det nødvendigt at indhente de relevante beslutninger fra domstolene i Grønland. Efterforskningskridt i komplekse og alvorlige sager er ofte af hastende karakter, og en hurtig domstolskontrol kan være afgørende for effektiviteten af disse skridt. Dette gælder eksempelvis for at

standse destruktion af beviser eller sikre data, før de slettes. I sådanne situationer kan tidsfaktoren spille en kritisk rolle, og en forsinkelse i den processuelle beslutningsprocedure kan have alvorlige konsekvenser for efterforskningens succes.

Derfor er det både ressourcebesparende og mere effektivt at kunne indhente beslutninger via videolink, ligesom det vurderes retssikkerhedsmæssigt nødvendigt, idet PET og NSK ikke i alle tilfælde vil kunne afvente et fly til Grønland med henblik på at opnå rettens beslutning ved et fysisk retsmøde og derfor vil være nødsaget til i øget omfang at iværksætte indgreb på øjemedet. Muligheden for at indhente beslutninger via videolink vil ikke kun sikre, at tidskrævende transport og fysisk tilstedeværelse i Grønland undgås, men vil også gøre processerne mere fleksible og tilpasset de moderne efterforskningsbehov. Videolink vil kunne gøre det muligt at foretage rettidige retsmøder, også når parterne befinder sig på geografisk adskilte steder, hvilket vil minimere risikoen for forsinkelser, der kan skade sagens fremdrift.

Endvidere vil anvendelsen af videolink understøtte den digitale udvikling i retssystemet og give mulighed for hurtigere beslutningstagning i sager, hvor tid er en kritisk faktor. Det vil bidrage til en mere smidig og moderne retspraksis, hvor teknologiske løsninger understøtter den rette håndtering af kriminalsager.

NSK har på den baggrund anbefalet, at der indføres hjemmel til at give møde ved anvendelse af fjernkommunikation, herunder også fra Danmark, når der behandles spørgsmål om beslutninger under efterforskningen, herunder særligt indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Indførelsen af hjemmel til at indhente beslutninger via videolink vil ikke indebære en ny praksis for retterne i Grønland, men snarere en formalisering af den eksisterende praksis, som allerede anvendes af domstolene. I dag benyttes videolink således i stor udstrækning som et effektivt redskab til at afholde retsmøder og indhente beslutninger, særligt i sager, der kræver hastende handling. Denne fremgangsmåde har allerede vist sig at være både praktisk og tidsbesparende, og det er derfor naturligt at tage denne etablerede praksis og gøre den til lov.

Det foreslås på den baggrund, at der i § 343 indsættes en hjemmel til at retten i retsmøder under efterforskningen, der angår beslutninger om

tvangsindgreb efter kapitlerne 36 og 37, vil kunne tillade, at politiet og en i sagen beskikket forsvarer, jf. § 392, deltager via fjernkommunikation.

Det forudsættes, at denne mulighed primært vil blive anvendt i forbindelse med retsmøder, hvor der alene skal tages stilling til forlængelse af fristen, inden for hvilket indgrebet eller indgrebene kan foretages.

Ved de indledende retsmøder, hvor retten skal tage stilling til, om politiet må foretage indgreb, forudsættes det derimod, at muligheden med at deltage via fjernkommunikation kun vil blive anvendt, hvis afholdelse af retsmøde med fysisk fremmøde ikke kan afventes, eller det i øvrigt vil være uforholdsmæssigt, herunder af hensyn til transporttid og rejseomkostninger.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 9, og bemærkningerne hertil.

2.3. Forenklet fremgangsmåde for indhentelse af beslutning om telefonaflytning og teleoplysning

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Indgreb i meddelelseshemmeligheden

Reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden er fastsat i retsplejelovens kapitel 36.

Efter retsplejeloven kan politiets indgreb i meddelelseshemmeligheden bestå i at 1) tilbageholde, åbne og gøre sig bekendt med indholdet af breve, telegrammer og andre forsendelser eller standse den videre befordring heraf (*brevåbning og brevstandsning*), jf. § 385, 2) aflytte telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation (*telefonaflytning*), jf. § 385, 3) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater der sættes i forbindelse med en bestemt telefon eller andet kommunikationsapparat, selv om indehaveren af dette ikke har meddelt tilladelse hertil (*teleoplysning*), jf. § 386, 4) indhente oplysning om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for et nærmere angivet område der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (*udvidet teleoplysning*), jf. § 387 og 5) aflytte andre samtaler eller udtalelser ved hjælp af et apparat (*rumaflytning*), jf. § 388.

De almindelige betingelser for, at politiet kan foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden, er fastsat i de respektive bestemmelser (§§ 385-388),

og det følger heraf, at der kun må foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, hvis 1) der er *bestemte grunde* til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt, 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen (*indikationskrav*) og 3) efterforskningen angår en for indgrebet nærmere specificeret særlig grov lovovertrædelse (*kriminalitetskrav*).

Der må i medfør af retsplejelovens § 389 ikke foretages indgreb i meddelelseshemmeligheden, hvis det efter indgrebets formål, sagens karakter og grovhed og den krænkelse og ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Indgreb i meddelelseshemmeligheden sker efter rettens beslutning.

Retten anfører i sin beslutning de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt, jf. § 391.

Efter § 391, stk. 2, fastsættes der i beslutningen det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Dette tidsrum skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Retten kan efter politiets anmodning forlænge tidsrummet, men højst med 4 uger ad gangen.

Politiet kan således som udgangspunkt kun foretage indgreb i meddelelseshemmeligheden efter at have indhentet en beslutning herom fra retten. Ville indgrebets øjemed blive forspildt, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet dog i medfør af § 391, stk. 3, selv træffe beslutning om indgrebet og derefter - snarest muligt og inden 24 timer - forelægge sagen for retten. Retten beslutter herefter, om indgrebet kan godkendes, samt om det kan opretholdes og i bekræftende fald for hvilket tidsrum. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten orientere Rigsadvokaten herom. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes til Justitsministeriet.

I forbindelse med rettens behandling af en begæring om indgreb i meddelelseshemmeligheden skal der i medfør af retsplejelovens § 392, stk. 1, be-

skikkes en forsvarer for den, som indgrebet vedrører, og forsvareren skal have lejlighed til at udtale sig.

Efter retsplejelovens § 393, stk. 1, påhviler det postvirksomheder og udbydere af telenet eller teletjenester at bistå politiet ved gennemførelse af indgreb i meddelelshemmeligheden, herunder ved at etablere aflytning af telefonsamtaler m.v.

Når et indgreb i meddelelshemmeligheden er afsluttet, skal der som hovedregel i medfør af § 396, stk. 1, jf. stk. 2, gives underretning om indgrebet til henholdsvis indehaveren af den pågældende telefon (telefonaflytning og teleoplysning), den, der har rådighed over det sted eller det lokale, hvor samtalen er afholdt eller udtalelsen er fremsat (rumaflytning), og afsenderen eller modtageren af forsendelsen (brevåbning og brevstandsning). Der skal ikke gives underretning om udvidet teleoplysning, jf. § 396, stk. 5.

Den advokat, der er beskikket i medfør af retsplejelovens § 392, skal modtage genpart af underretningen, jf. § 396, stk. 3, 3. pkt.

Det er den ret, som har truffet afgørelse om indgrebet, der skal foretage underretningen, jf. § 396, stk. 3, 1. pkt. Underretningen skal gives snarest muligt, hvis politiet ikke senest 14 dage efter udløbet af det tidsrum, hvor indgrebet har været tilladt, har fremsat begæring om undladelse af eller udsættelse med underretning, jf. § 396, stk. 3, 2. pkt.

I medfør af § 396, stk. 4, 1. pkt., kan retten efter begæring fra politiet beslutte, at underretning skal undlades eller udsættes i et nærmere fastsat tidsrum, hvis underretningen vil være til skade for efterforskningen eller til skade for efterforskningen i en anden verserende sag om en lovovertrædelse, som efter loven kan danne grundlag for et indgreb i meddelelshemmeligheden, eller hvis hensynet til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder eller omstændighederne i øvrigt taler imod underretning.

2.3.1.2. Særligt om kravet om telefonnumre i rettens beslutning

Som nævnt ovenfor skal der i en beslutning om indgreb i meddelelshemmeligheden bl.a. anføres de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår, jf. retsplejelovens § 391, stk. 1.

Med hensyn til *hvilke personers telefoner* der vil kunne aflyttes, skal der efter retsplejelovens § 385, stk. 1, nr. 1 være »bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt«.

Reglerne om telefonaflytning er altså indrettet sådan, at der gives politiet en generel tilladelse til at aflytte samtaler til og fra en bestemt telefon, når det må antages, at der over denne formidles samtaler til eller fra en mistænkt. Det er altså ikke nødvendigvis den mistænkte telefon, der aflyttes, jf. også bemærkningerne til lov nr. 305 af 30. april 2008, jf. Folketings Tidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, L 34 som fremsat, side 1472.

I praksis vil rettens beslutning således kunne omfatte aflytning også af telefoner, der tilhører andre personer end den mistænkte – f.eks. kæresten, arbejdspladsen, forældrene eller bekendte – hvis der er bestemte grunde til at antage, at der gives meddelelser til eller fra den mistænkte fra disse personers telefoner.

Med hensyn til *hvilke samtaler* der vil kunne aflyttes, bemærkes, at beslutninger om indgreb i meddelelseshemmeligheden omfatter alle telefonsamtaler, der inden for en bestemt periode føres fra eller til en nærmere angivet telefon, som politiet har en særlig mistanke om vil blive benyttet i forbindelse med en forbrydelse. Herved rammer indgrebet altså også alle de personer, der uden at have nogen forbindelse med forbrydelsen ringer op til eller fra den pågældende telefon.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For at forenkle den formelle procedure og med henblik på at tilpasse reglerne til den teknologiske udvikling blev der ved lov nr. 542 af 8. juni 2006 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love (Styrkelse af indsatsen for at bekæmpe terrorisme m.v.) i den danske retsplejelov indsat mulighed for, at retten ved kendelse om telefonaflytning eller teleoplysning i forbindelse med efterforskning af en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 (terrorismen m.v.) i stedet for bestemte telefonnumre kan anføre den person, som indgrebet angår.

Reglen er senere blev udvidet flere gange, senest ved lov nr. 1674 af 30. december 2024 om ændring af straffeloven, militær straffelov og retsplejeloven og om ophævelse af lov om straf for folkedrab og lov om beskyttelse af kulturværdier i tilfælde af væbnet konflikt og finder herefter an-

vendelse, hvis efterforskningen angår en overtrædelse af straffelovens kapitel 12-13 a eller §§ 123 eller 180, § 183, stk. 2, §§ 191, 191 a eller 192 a, § 233, stk. 1, §§ 237 eller 245, § 246, jf. § 245, § 252, stk. 1, § 261, stk. 2, §§ 262 a eller 262 b, § 286, stk. 1, jf. § 276, §§ 288 eller 289, § 289, jf. § 289 a, eller § 290 a, stk. 2, jf. § 783, stk. 2.

Politiet kan i medfør heraf indhente én forudgående retskendelse, idet en retskendelse om telefonaflytning af personen giver mulighed for at aflytte den mistænkte person, uanset hvilke telekommunikationsmidler den pågældende måtte vælge at benytte sig af. Med hjemmel i en sådan forudgående retskendelse kan politiet løbende iværksætte aflytning af alle de telefonnumre, der er bestemte grunde til at antage bliver benyttet af en person, som er mistænkt for overtrædelse af de i bestemmelsen oplistede forbrydelser. Tilsvarende vil en retskendelse om teleoplysning på personen give mulighed for løbende at indhente oplysninger om, hvilke telefonnumre der sættes i forbindelse med de telefoner, som der er bestemte grunde til at antage benyttes til at give meddelelser til eller fra den mistænkte.

Der henvises til forarbejderne til bestemmelsen, som indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006, jf. Folketingstidende 2005-06, Tillæg A, spalte 7187-7190 og 7229-7230 og senere ændret, senest ved lov nr. 1674 af 30. december 2024, jf. Folketingstidende 2024-25, tillæg A som fremsat, side 41-43 og 92.

Justitsministeriet har overvejet, om der er grundlag for at indføre en tilsvarende bestemmelse i retsplejeloven for Grønland.

For at sikre en ensartet og effektiv retspleje er det afgørende, at politiet i forbindelse med efterforskninger har de rette efterforskningsværktøjer og -metoder.

Politiet gør i sager med gerningssted i Grønland i høj grad brug af en række proaktive efterforskningsværktøjer, herunder især telefonaflytninger, hemmelige ransagninger og teleobservationer. Disse værktøjer er essentielle for at kunne reagere hurtigt og effektivt i sager, hvor der er risiko for, at beviser kan blive destrueret, eller hvor der er behov for at afdække kriminelle netværk, som opererer i det skjulte.

De samme hensyn, herunder at tilpasse reglerne til den teknologiske udvikling, der lå til grund for indførelsen af § 783, stk. 2, i den danske rets-

plejelov gør sig efter Justitsministeriets opfattelse også gældende i forhold til Grønland.

Med henblik på at smidiggøre efterforskningen i sager, hvor en mistænkt benytter sig af flere kommunikationsapparater, foreslås det på den baggrund i lovforslagets § 1, nr. 11, at der i § 391 indsættes et nyt *stk.* 2, hvorefter retten ved beslutning om telefonaflytning (det vil sige aflytning af telefonsamtaler eller anden tilsvarende telekommunikation) eller teleoplysning i forbindelse med efterforskning af en overtrædelse af kriminallovens kapitel 7-8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 68, stk. 1 og 2, § 69, § 83, § 86, grov vold efter § 88, 1. pkt., § 90, stk. 2, grov frihedsberøvelse efter § 92, stk. 1, § 93, § 98, stk. 2, groft tyveri efter § 102, 1. pkt., grov hvidvask efter § 111 a, § 112 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven, i stedet for bestemte telefonnumre vil kunne anføre den person, som indgrebet angår.

Den foreslåede bestemmelse vil således omfatte alle de indgreb i meddelelseshemmeligheden, der er omfattet af retsplejelovens §§ 385-386, uanset om der er tale om egentlig telefonkommunikation eller anden tilsvarende telekommunikation, f.eks. e-mail-, internet- eller telefaxkommunikation.

Den foreslåede bestemmelse vil kun finde anvendelse, hvis efterforskningen vedrører en overtrædelse af de anførte bestemmelser, som vedrører meget grove og farlige lovovertrædelser. Justitsministeriet har ved fastlæggelsen af, hvilke overtrædelser i kriminalloven den foreslåede bestemmelse skal finde anvendelse for, taget udgangspunkt i de bestemmelser, der er omfattet i den danske retsplejelov, da de samme hensyn i forhold til afgrænsningen må gøre sig gældende for Grønland. For visse bestemmelser, hvor der ikke i kriminalloven på samme måde som i straffeloven er fastsat en særskilt bestemmelse om kvalificerede overtrædelser – f.eks. vold og tyveri – vil det være en betingelse, at der er tale om en grov overtrædelse heraf. For så vidt angår overtrædelser af lov om euforiserende stoffer og våbenloven, indeholder kriminalloven ikke særskilte bestemmelser, der svarer til bestemmelserne i den danske straffelovs §§ 191 og 192 a, der er omfattet af den danske retsplejelov § 783, stk. 2 om rettens kendelse om telefonaflytning eller teleoplysning på person. Det vil imidlertid efter den foreslåede bestemmelse være en betingelse, at der er tale om en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer henholdsvis våbenloven. Det kan f.eks. være, hvis der er tale om overdragelse af euforiserende stoffer til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag eller besiddelse

af skydevåben eller andre våben eller eksplosivstoffer der på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

For så vidt angår teleoplysning skal det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse alene vil omfatte fremadrettet teleoplysning i medfør af retsplejelovens § 386, stk. 1, og ikke bagudrettet teleoplysning i medfør af editionsreglerne. Der vil således ikke på grundlag af en beslutning på person kunne indhentes historiske teleoplysninger.

Beslutning på en person i medfør af den foreslåede affattelse af retsplejelovens § 391, stk. 2, 1. pkt., vil naturligvis forudsætte, at de øvrige betingelser for henholdsvis telefonaflytning eller teleoplysning er opfyldt. Den foreslåede bestemmelse vil ikke udvide politiets adgang til at iværksætte telefonaflytning eller teleoplysning, men derimod alene forenkle den formelle procedure, så politiet kun behøver at indhente én forudgående tilladelse fra retten. De almindelige betingelser for, hvornår telefonaflytning m.v. kan foretages, videreføres således uændret.

Det skal i den forbindelse understreges, at indgreb i meddelelseshemmeligheden efter retsplejelovens §§ 385 og 386 ligesom i dag kun vil kunne foretages, hvis der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt, jf. § 385, stk. 1, nr. 1 og § 386, stk. 1, nr. 1. Der vil således kun kunne foretages aflytning af et telefonnummer eller indhentes teleoplysninger om, hvilke telefoner der sættes i forbindelse med et bestemt telefonnummer, når der er bestemte grunde til at antage, at der over denne telefon formidles samtaler til eller fra den mistænkte person. Der henvises til pkt. 2.3.1.1. ovenfor.

Betingelsen i § 385, stk. 1, nr. 1, og § 386, stk. 1, nr. 1, vil således skulle være opfyldt i relation til hvert enkelt telefonnummer, der aflyttes eller indhentes teleoplysninger om på grundlag af en beslutning på personen i medfør af den foreslåede nye bestemmelse i § 391, stk. 2, 1. pkt. Som nærmere beskrevet nedenfor skal der endvidere ske en efterfølgende underretning af retten om bl.a. de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at der er bestemte grunde til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den person, som indgrebet angår.

Ud over kravet i § 385, stk. 1, nr. 1, og § 386, stk. 1, nr. 1, vil det være en forudsætning for at få en beslutning på personen, at de øvrige almindelige betingelser for indgreb i meddelelseshemmeligheden er opfyldt. Det gælder f.eks. indikationskravet i § 385, stk. 1, nr. 2, og § 386, stk. 1, nr. 2, proportionalitetskravet i § 389, og kravet om, at der i beslutningen skal fastsættes det tidsrum, inden for hvilket indgrebet må foretages, jf. § 391, stk. 2 (der efter forslaget bliver § 391, stk. 3).

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen af gældende ret i pkt. 2.3.1.

Som beskrevet ovenfor vil det være en forudsætning både for at få en beslutning på personen og for at iværksætte aflytning eller teleoplysning på grundlag af en sådan beslutning, at de almindelige betingelser for telefonaflytning eller teleoplysning er opfyldt i forhold til hvert enkelt telefonnummer.

Den foreslåede bestemmelse vil imidlertid forenkle proceduren, så politiet kun behøver at indhente én forudgående beslutning. En sådan beslutning om telefonaflytning af personen vil give mulighed for at aflytte den mistænkte person, uanset hvilke telekommunikationsmidler den pågældende måtte vælge at benytte sig af. Med hjemmel i en sådan forudgående beslutning vil politiet løbende kunne iværksætte aflytning af alle de telefonnumre, der er bestemte grunde til at antage bliver benyttet af en person, som er mistænkt for overtrædelse af de i den foreslåede bestemmelse op-listede bestemmelser i kriminalloven.

Tilsvarende vil en beslutning om teleoplysning på personen give mulighed for løbende at indhente oplysninger om, hvilke telefonnumre der sættes i forbindelse med de telefoner, som der er bestemte grunde til at antage, at den mistænkte person benytter.

Efter Justitsministeriets opfattelse bør det ikke herudover være en særlig betingelse, at politiet i de konkrete tilfælde godtgør, at den person, indgrebet retter sig imod, anvender en flerhed af kommunikationsmidler. Justitsministeriet har i den forbindelse lagt vægt på, at formålet med den foreslåede adgang til beslutning på en person i sager om overtrædelse af de pågældende bestemmelser i kriminalloven som anført er at forenkle proceduren.

I medfør af den foreslåede affattelse af § 391, stk. 2, 2. pkt., vil politiet snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, skulle underrette retten om de telefonnumre – herunder f.eks. IMSI- eller IMEI-numre – som indgrebet har været rettet imod (det vil sige de telefonnumre, som er blevet aflyttet, eller hvor der har været iværksat teleoplysning), samt om de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte, jf. kravet i § 385, stk. 1, nr. 1 og § 386, stk. 1, nr. 1.

Politiets underretning til retten skal ske med henblik på, at retten herefter underretter den forsvarer, som er beskikket i sagen i medfør af retsplejeloovens § 392, stk. 1, jf. den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 2, 3. pkt. I praksis vil retten ofte kunne foretage denne underretning samtidig med den underretning af den beskikkede forsvarer, som retten allerede i dag skal foretage efter § 396, stk. 3, 3. pkt. En efterprøvelse af lovligheden af indgrebet forudsættes ikke foretaget på dette tidspunkt, hvor retten alene ville have politiets fremstilling som grundlag. Den beskikkede forsvarer vil imidlertid efter at have modtaget underretningen kunne indbringe spørgsmålet for retten, jf. herom nedenfor.

Den forsvarer, der efter § 392, stk. 1, skal beskikkes i sager om indgreb i meddelelshemmeligheden, skal beskikkes, uanset om der allerede er beskikket en forsvarer for den mistænkte, som kan varetage dennes interesser. Den beskikkede forsvarer skal således varetage interesserne for ikke blot den mistænkte, men også for indehaverne af de telefoner, som f.eks. aflyttes, og de personer, der mere eller mindre tilfældigt kommer til at tale i en sådan telefon, eller som på anden måde bliver berørt af indgrebet.

Underretningen af den beskikkede forsvarer om, hvilke telefonnumre der er blevet aflyttet, eller hvor der har været iværksat teleoplysning – og om de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte – skal gøre det muligt for forsvareren at tage stilling til, om spørgsmålet om lovligheden af indgrebet skal indbringes for retten.

Spørgsmålet om lovligheden af aflytning eller teleoplysning gennemført på grundlag af en forudgående beslutning på personen kan således indbringes for retten i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 2, 4. pkt. Formålet hermed er at sikre en adgang til kontrol ved domstolene med hensyn til de konkrete telefonnumre, som politiet har aflyttet eller indhen-

tet teleoplysninger om på grundlag af en beslutning på personen. Hvis sagen indbringes for retten af den beskikkede forsvarer, afgør retten, om indgrebet er sket inden for rammerne af den forudgående beslutning på personen og i øvrigt i overensstemmelse med retsplejelovens almindelige betingelser for telefonaflytning og teleoplysning, jf. bl.a. § 385, stk. 1, og § 386, stk. 1.

Finder retten i den forbindelse, at politiet har foretaget et indgreb, som ikke burde være foretaget, vil retten skulle give meddelelse herom til Rigsadvokaten, jf. den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 2, 5. pkt. Indgreb der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af PET, indberettes til Justitsministeriet, jf. den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 2, 6. pkt. Dette svarer til, hvad der i dag gælder efter retsplejelovens § 391, stk. 3, 4. og 5. pkt. (der efter lovforslaget bliver til § 391, stk. 4, 4. og 5. pkt.), i de tilfælde, hvor politiet eller PET har iværksat et indgreb i meddelelsehemmeligheden uden forudgående beslutning herom fra retten (på øjeblikket), og retten får forelagt sagen med henblik på efterfølgende godkendelse, men ikke godkender indgrebet.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 10 og 11, og bemærkningerne hertil.

2.4. Hemmelig beslaglæggelse i forbindelse med hemmelig ransagning

2.4.1. Gældende ret

Politiet kan under efterforskningen af en kriminalsag under visse betingelser foretage en række tvangsindgreb, herunder bl.a. ransagning, edition og beslaglæggelse i henhold til retsplejelovens regler herom.

2.4.1.1. Ransagning

Politiets adgang til at foretage ransagning af lokaliteter og genstande er reguleret i retsplejelovens kapitel 36 (§§ 409-416). Der sondres i retsplejelovens § 409 mellem på den ene side ransagning af boliger, og andre husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande, jf. bestemmelsens stk. 1, nr. 1, og på den anden side andre genstande samt lokaliteter uden for husrum, jf. bestemmelsens stk. 1, nr. 2.

Der sondres endvidere mellem de situationer, hvor en mistænkt har rådighed over den pågældende lokalitet eller genstand (§ 410), og situationer, hvor lokaliteten eller genstanden er under en ikke mistænks rådighed (§ 411).

Ved ransagning hos en mistænkt stilles der krav om, at den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og at ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, jf. retsplejelovens § 410, stk. 1.

Ved ransagning af den i § 409, stk. 1, nr. 1, nævnte karakter, jf. ovenfor, kræves det herudover, at sagen angår en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsanbringelse, eller at der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. § 410, stk. 2.

Ransagning hos en ikke-mistænkt må kun foretages, hvis efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsanbringelse, og der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. § 411, stk. 1. Ransagning må endvidere foretages, hvis den pågældende giver skriftligt samtykke til ransagningen eller der i tilslutning til opdagelsen eller anmeldelsen af en forbrydelse gives samtykke af den pågældende, jf. bestemmelsens stk. 3.

Hos personer, som efter reglerne i § 143 (præster i folkekirken eller andre trossamfund, kateketer, der har kirkelige opgaver, læger, forsvarere, advokater og rettergangsfuldmægtige) er udelukket fra at afgive forklaring som vidne i sagen, er skriftlige meddelelser og lignende mellem den mistænkte og den pågældende person samt dennes notater og lignende vedrørende den mistænkte ikke genstand for ransagning. Hos personer, som er omfattet af § 145 (redaktører og redaktionelle medarbejdere), er materiale, der indeholder oplysninger om forhold, som de pågældende efter § 145 er fritaget for at afgive forklaring om som vidne i sagen, ikke genstand for ransagning.

Afgørelser om ransagning vedrørende de i § 409, stk. 1, nr. 2, nævnte genstande eller lokaliteter, som en mistænkt har rådighed over, træffes af politiet, jf. § 412, stk. 1. Afgørelse om ransagning i andre tilfælde (bortset fra ransagning hos en ikke mistænkt, der har givet samtykke hertil, jf. ovenfor) træffes af retten, jf. retsplejelovens § 412, stk. 2. Hvis undersøgelsens formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet dog beslutte at foretage ransagningen. I givet fald skal politiet, hvis den berørte person anmoder herom snarest muligt og senest inden 3 gange 24

timer forelægge sagen for retten, der afgør, om indgrebet kan godkendes, jf. § 412, stk. 3.

Hvis ransagningen er rettet mod lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, og denne meddeler skriftligt samtykke til, at ransagningen foretages, kan beslutning om ransagning også foretages af politiet, jf. § 412, stk. 5.

Der gælder endvidere et grundlæggende krav om proportionalitet, jf. retsplejelovens § 413, samt krav om, at ransagning skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader, jf. retsplejelovens § 414.

Det følger af retsplejelovens § 414, stk. 2, at hvis den person, som ransagningen foretages hos, eller i dennes fravær andre personer, træffes til stede, skal de pågældende gøres bekendt med, at der foretages ransagning, og grundlaget herfor samt opfordres til at overvære ransagningen. Foretages ransagningen på grundlag af en beslutning truffet af retten, skal denne efter anmodning forevises. Foretages ransagningen efter § 412, stk. 3, skal politiet vejlede den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten. Personen, som ransagningen foretages hos, kan kræve, at et af den pågældende udpeget vidne er til stede under ransagningen, medmindre tidsmæssige eller efterforskningsmæssige grunde taler herimod. Såfremt ransagningens formål gør det nødvendigt, herunder hvis der lægges hindringer i vejen for ransagningens gennemførelse, kan politiet bestemme, at de personer, der træffes til stede, fjernes, mens ransagningen foregår.

Træffes ingen til stede, når der foretages en ransagning hos nogen, tilkaldes så vidt muligt to personer, der bor sammen med den pågældende, eller to andre vidner til at overvære ransagningen, jf. § 414, stk. 3.

Hvis den person, som ransagningen foretages hos, ikke var til stede under ransagningen, underretter politiet den pågældende herom, jf. § 414, stk. 3. Hvis ransagningen er foretaget efter § 412, stk. 3, vejleder politiet i den forbindelse den pågældende om adgangen til at få spørgsmålet indbragt for retten.

Hvis det har afgørende betydning for efterforskningen, at ransagningen foretages, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed, kan retten, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af kriminallovens kapitel 7 eller 8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 67, § 68, stk. 1 og

2, § 69, § 71 eller § 86 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven, bestemme, at reglerne i § 414, stk. 2, 1.-4. pkt., stk. 3 og 4, fraviges, jf. § 415, stk. 1. Dette gælder dog ikke for ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som nogen, der efter reglerne i § 143 er udelukket fra eller efter reglerne i § 145 er fritaget for at afgive forklaring som vidne i sagen, har rådighed over. Afgørelsen træffes ved en beslutning, der skal begrundes.

Det følger af § 415, stk. 2, at reglerne i § 391, stk. 2 og 3, § 392 og § 396 finder tilsvarende anvendelse ved rettens beslutning om hemmelig ransagning. Retten fastsætter således i beslutningen et tidsrum på op til 4 uger, inden for hvilket ransagningen kan foretages, jf. henvisningen til § 391, stk. 2. Hvis indgrebets formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet dog beslutte at foretage hemmelig ransagning, jf. henvisningen til § 391, stk. 3. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten.

Inden rettens beslutning skal der beskikkes en forsvarer for den, som ransagningen vedrører, og forsvareren skal have lejlighed til at udtale sig, jf. henvisningen til § 392. Efter afslutningen af ransagningen skal der gives underretning om indgrebet, medmindre retten efter anmodning fra politiet beslutter, at underretning skal undlades eller udsættes, f.eks. fordi underretning vil være til skade for efterforskningen, eller fordi hensynet til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder taler imod underretning.

Retten kan i øvrigt bestemme, at der inden for det fastsatte tidsrum for, hvornår ransagningen kan foretages, kan foretages gentagne hemmelige ransagninger, jf. retsplejelovens § 415, stk. 3.

2.4.1.2. Beslaglæggelse og edition

Politiets adgang til at foretage beslaglæggelse og edition er reguleret i retsplejelovens kapitel 37.

Beslaglæggelse er en rådighedsberøvelse af bestemte genstande eller en formue og kan i henhold til retsplejelovens § 417, stk. 1, foretages 1) til sikring af bevismidler, 2) til sikring af det offentliges krav på konfiskation, bøde og sagsomkostninger, 3) til sikring af forurettedes krav på tilbagele-

vering eller erstatning og 4) når tiltalte har unddraget sig sagens videre forfølgning.

Der sondres mellem genstande, som en mistænkt har rådighed over, og mistænks aktiver, jf. retsplejelovens § 418, stk. 1 og 2.

Betingelserne for at beslaglægge genstande, som en mistænkt har rådighed over, er, at den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og at der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres, eller ved lovovertrædelsen er frtaget nogen, som kan kræve den tilbage, jf. retsplejelovens § 418, stk. 1.

Betingelserne for at beslaglægge en mistænks aktiver, er, at den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og at beslaglæggelse anses for nødvendig for at sikre det offentlige krav på konfiskation efter kriminallovens § 166, stk. 1, 1. pkt., 2. led, og 2. pkt., og stk. 4, § 168, stk. 5, og § 170, 2. pkt., bødekrav, krav på sagsomkostninger eller forurettedes krav på erstatning i sagen, jf. retsplejelovens § 418, stk. 2.

Pålæg om edition, som er reguleret i retsplejelovens § 420, indebærer, at en ikke-mistænkt pålægges at forevise eller udlevere en genstand. Hvis en genstand udleveres efter pålæg om edition, finder reglerne om beslaglæggelse i § 419, stk. 1, tilsvarende anvendelse, jf. § 420, stk. 2.

Der kan meddeles pålæg om edition, hvis der er grund til at antage, at en genstand, som den pågældende har rådighed over, kan tjene som bevis, bør konfiskeres eller ved lovovertrædelsen er frtaget nogen, som kan kræve den tilbage, jf. § 420, stk. 1. Dette gælder dog ikke, hvis der derved vil komme oplysninger frem om forhold, som den pågældende ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. § 142-145, jf. § 420, stk. 4. I praksis vedrører editionspligten ofte dokumenter og benyttes bl.a. til at pålægge f.eks. et pengeinstitut at udlevere oplysninger om eksistensen af en bankkonto.

Afgørelse om beslaglæggelse og edition træffes af retten ved beslutning, jf. retsplejelovens § 422, stk. 2. Som ved ransagning kan afgørelsen dog træffes af politiet, hvis der meddeles skriftligt samtykke, jf. § 422, stk. 9, eller hvis indgrebets øjemed ellers ville forspildes, jf. § 422, stk. 4.

Der gælder for beslaglæggelse og edition ligesom for ransagning et proportionalitetsprincip, som er fastsat i retsplejelovens § 421. Edition, som traditionelt betragtes som et mere skånsomt alternativ til beslaglæggelse, skal anvendes, hvor dette middel må antages at være tilstrækkeligt.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ved lov nr. 1552 af 21. december 2010 om ændring af straffeloven og retsplejeloven blev der i den danske retsplejelov § 807 e indsat en udtrykkelig bestemmelse om adgang til at foretage hemmelig beslaglæggelse. Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne, at det allerede var forudsat i forarbejderne til den danske retsplejelovs regler om hemmelig ransagning, at der i visse tilfælde også kan ske beslaglæggelse, uden at vedkommende gøres bekendt med det, men at Justitsministeriet fandt, at der burde indsættes en udtrykkelig hjemmel hertil. Der henvises til Folketingstidende 2010-11 (1. samling), tillæg A, L 54 som fremsat.

I forarbejderne til retsplejelovens § 415 om hemmelig ransagning henvises der til den danske retsplejelovs § 799, som i det hele blev foreslået indført i Grønland, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 1488-1489. Bestemmelsen bør således forstås i overensstemmelse hermed, herunder i forhold til muligheden for hemmelig beslaglæggelse. Med henvisning til § 807 e i den danske retsplejelov har anklagemyndigheden anbefalet, at der indføres en tilsvarende udtrykkelig hjemmel i retsplejeloven om adgang til at foretage hemmelig beslaglæggelse. Det foreslås på den baggrund, at der indsættes en ny bestemmelse med udtrykkelig hjemmel til at foretage hemmelig beslaglæggelse.

Den foreslåede bestemmelse er udformet således, at det vil være en betingelse for at foretage hemmelig beslaglæggelse, at det er af afgørende betydning for efterforskningen.

Endvidere foreslås det, at der vil gælde de samme processuelle regler for hemmelig beslaglæggelse som for hemmelig ransagning i henhold til retsplejelovens § 415, stk. 2. Disse regler, som er beskrevet nærmere ovenfor under pkt. 2.4.1., betyder navnlig, at retten vil skulle træffe beslutning om hemmelig beslaglæggelse eller godkende denne efterfølgende, at der vil skulle beskikkes en forsvarer for den, som indgrebet vedrører, og at der efterfølgende vil skulle gives underretning om indgrebet, medmindre retten efter anmodning fra politiet beslutter, at underretning skal undlades

eller udsættes, f.eks. fordi underretning vil være til skade for efterforskningen, eller fordi hensynet til beskyttelse af fortrolige oplysninger om politiets efterforskningsmetoder taler imod underretning.

Det bemærkes, at det følger af retsplejelovens § 415, stk. 1, 2. pkt., at hemmelig ransagning ikke kan gennemføres hos personer, der i den konkrete kriminalsag er vidner og undtaget fra at afgive forklaring i sagen efter retsplejelovens § 143 om præster, læger, forsvarere, advokater og rettergangsfuldmægtige eller § 145 om redaktører og redaktionelle medarbejdere.

Det udelukker også muligheden for efter den foreslåede bestemmelse at foretage hemmelig beslaglæggelse hos de nævnte personer.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 12 og bemærkningerne hertil.

2.5. Forhåndsberømmelse

2.5.1. Gældende ret

Det følger af retsplejelovens § 441, stk. 1, at politiet indleverer anklageskriftet til retten, og at sagen ved indleveringen er indledt ved retten. Samtidig med, at anklageskriftet indleveres til retten, sendes det til tiltalte, jf. stk. 2. Det følger videre heraf, at anklageskriftet skal forkyndes sammen med indkaldelsen til hovedforhandling, og senest en uge før hovedforhandlingen skal finde sted. I påtrængende tilfælde kan retten fravige den i stk. 2 fastsatte frist, hvis det findes foreneligt med hensynet til tiltalte, jf. stk. 3.

Efter retsplejelovens § 447, stk. 1, kan retten, hvis der skønnes behov for det, indkalde til et særligt forberedende møde med henblik på at fastlægge parternes stilling til sagens faktiske og retlige omstændigheder, herunder hvilke omstændigheder der ikke bestrides, og hvilke der skal føres bevis for, samt hovedforhandlingens tilrettelæggelse. Retsmødet er ikke offentligt. Retsplejelovens § 466 om tiltaltes deltagelse i retsmøder ved hjælp af fjernkommunikation med billede finder tilsvarende anvendelse, jf. § 447, stk. 1. Under et forberedende møde efter stk. 1, kan der føres beviser i overensstemmelse med § 465, hvis tiltalte eller dennes forsvarer er til stede. Denne del af retsmødet er offentligt, jf. § 447, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 449, stk. 1, indkalder retten politiet, tiltalte og forsvareren med angivelse af tid og sted for hovedforhandlingen.

Hovedansvaret for sagens fremme overgår således efter de gældende regler til retten, når anklagemyndigheden i forbindelse med tiltalerejsning indgiver et anklageskrift til retten. Det fremgår af retsplejelovens § 441, stk. 2, at anklageskriftet forkyndes sammen med indkaldelsen til hovedforhandling. Berammelsen sker således i henhold hertil først efter, at anklageskriftet er indleveret.

2.5.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Navnlig i sager hvor hovedforhandlingen forventes at ville strække sig over et ganske betydeligt antal retsdage samt i sager med flere tiltalte, kan der være et behov for, at der allerede inden anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift i sagen anmodes om en såkaldt forhåndsberammelse. Ved forhåndsberammelse forstås, at dommer, forsvarer(e) og anklager reserverer nærmere aftalte tidspunkter til hovedforhandlingen, således at man ikke ved den formelle berammelse efter anklageskriftets indlevering står i den situation, at retten og/eller forsvaret først kan medvirke til hovedforhandlingen langt ude i tiden eller kun på spredte datoer således, at hovedforhandlingen ikke kan tilrettelægges og gennemføres mest hensigtsmæssigt.

Med henblik på at fremme behandlingen af kriminalsager ved domstolene i Grønland foreslås det på den baggrund at indføre hjemmel til forhåndsberammelse af hovedforhandlingen. Bestemmelsen har til formål at nedbringe den samlede varighed af kriminalsager.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 448 a vil indebære, at retten, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift, på anmodning vil kunne forhåndsberamme hovedforhandlingen i sagen.

Anmodning om forhåndsberammelse vil kunne fremsættes af både anklagemyndigheden og sigtede (forsvareren).

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13 og bemærkningerne hertil.

2.6. Forenkling af bødesagsprocessen

2.6.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 449 b, stk. 1, kan anklagemyndigheden i sager om lovovertrædelser, der ikke skønnes at ville medføre andre følger end bøde eller konfiskation, i et bødeforelæg tilkendegive sigtede, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis sigtede erklærer sig skyldig i overtrædelsen og i øvrigt

erklærer sig villig til at betale den forelagte bøde og eventuelt tillige acceptere konfiskation inden for en nærmere angiven frist (bødeforelæg).

I § 57 i færdselslov for Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 995 af 26. oktober 2009 (herefter færdselsloven), er der desuden fastsat regler om anvendelse af bødeforelæg i sager om spirituskørsel eller om overskridelse af de tilladte hastighedsbestemmelser, jf. § 59, stk. 1, nr. 2, som ikke skønnes at medføre andre følger end bøde. Andre myndigheder end politi og anklagemyndighed (såkaldte særmyndigheder) er i visse tilfælde tillagt kompetence til at udstede bødeforelæg.

Formålet med reglerne om udstedelse af bødeforelæg er, at en sigtet, der erkender sig skyldig, kan spares for at skulle møde i retten, og at retterne undgår at skulle tage stilling til de mange småsager, hvor forseelsen er klar.

For at en sag kan afsluttes udenretligt med et bødeforelæg, forudsætter det en reaktion fra den, der har modtaget bødeforelægget. Den pågældende skal således erklære sig skyldig i overtrædelsen og villig til at betale bøden inden for en nærmere angiven frist. Vedkommendes passivitet indebærer således ikke en vedtagelse af bødeforelægget. Hvis vedkommende enten ikke reagerer på bødeforelægget eller meddeler, at personen ikke vil vedtage bødeforelægget, må anklagemyndigheden indbringe sagen for retten.

De bødesager, som ikke vurderes egnede til at blive afgjort udenretligt med et bødeforelæg, indbringes direkte for retten til afgørelse.

Politiet indbringer sager for retten ved at indlevere et anklageskrift til retten, jf. retsplejelovens §§ 437 og 441. I de sager, hvor der forud for sagens indbringelse for retten har været udstedt et bødeforelæg af politiet eller anklagemyndigheden, anvendes bødeforelægget med påtegning eller følgeskrivelse om tiltalerejsning i vidt omfang som anklageskrift.

Sager, hvor der, hvis tiltalte findes skyldig, ikke kan blive tale om en mere indgribende foranstaltning eller retsfølge end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse eller erstatning, behandles uden domsmænd, jf. retsplejelovens § 44, stk. 2. Skønner retten, at sagen er af særlig indgribende betydning for tiltalte, kan retten dog bestemme, at domsmænd skal medvirke, jf. stk. 3.

Når anklageskriftet er indleveret til retten, fastsætter retten tid og sted for en hovedforhandling af sagen, jf. retsplejelovens § 449, stk. 1. Anklageskriftet

skal forkyndes for tiltalte sammen med indkaldelsen til hovedforhandling, og senest 1 uge før hovedforhandlingen skal finde sted, jf. § 441, stk. 2.

Hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring, og der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning eller retsfølge end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, kan retten i medfør af retsplejelovens § 452, stk. 2, behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse, medmindre sagen er af særlig indgribende betydning for tiltalte.

Det følger af § 474, stk. 3, at politiet sender en udskrift af dommen til tiltalte, når retten har afsagt dom i sagen.

En tiltalt, der er blevet dømt som udebleven i medfør af retsplejelovens § 452, stk. 2, har mulighed for at få sagen genoptaget, jf. stk. 3. Anmodning om genoptagelse skal fremsættes over for den ret, der har afsagt dommen, senest 14 dage efter at domfældte har fået underretning om dommen. Nægtes genoptagelse, kan spørgsmålet indbringes for Den Særlige Klageret inden 4 uger efter rettens afgørelse herom.

2.6.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efter Justitsministeriets opfattelse er det væsentligt, at kriminalsager behandles så hurtigt og effektivt som muligt hos politiet, anklagemyndigheden og domstolene. Det er samtidig væsentligt at sikre, at behandlingen lever op til grundlæggende retssikkerhedshensyn i forhold til den person, som er mistænkt for en kriminel handling, og som risikerer at blive pålagt en foranstaltning.

Med henblik på at opnå en bedre og mere fleksibel udnyttelse af ressourcerne i domstolssystemet lægges der med den foreslåede § 449 d op til en ordning, der vil give domstolene mulighed for at afsige udeblivelsesdom i sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, uden afholdelse af et retsmøde, medmindre tiltalte udtrykkeligt har anmodet om at få sagen behandlet i et retsmøde, og omstændighederne ikke taler imod at afsige udeblivelsesdom. Det skal fremgå af bødeforelægget, hvortil anmodningen skal rettes, jf. nærmere herom nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at den myndighed, der udsteder et bødeforelæg, i bødeforelægget kan meddele, at hvis den pågældende ikke vedtager bødeforelægget (det vil sige erklærer sig skyldig i overtrædelsen

og rede til inden en nærmere angiven frist at betale bøden), vil retten uden yderligere varsel kunne dømme den pågældende for den lovovertrædelse, som bødeforelægget angår, medmindre den pågældende inden den frist, der er fastsat i bødeforelægget, anmoder om, at sagen behandles i et retsmøde.

Det forudsættes, at fristen for at anmode om et retsmøde fastsættes til mindst 14 dage fra den dato, hvor bødeforelægget (for så vidt angår bødetilkendegivelser på stedet det opfølgende brev) er sendt til den pågældende. Fristen vil kunne være sammenfaldende med den frist, inden for hvilken den pågældende skal vedtage bødeforelægget for at undgå, at sagen indbringes for retten.

Hvis modtageren af bødeforelægget herefter hverken vedtager bødeforelægget eller anmoder om et retsmøde inden den fastsatte frist, vil retten uden selv forinden at rette henvendelse til den tiltalte kunne afsige udeblivelsesdom uden retsmøde, hvis der ikke er omstændigheder, der taler imod det.

Det er hensigten, at bødeforelæg, der udstedes af politi og anklagemyndighed, vil skulle indeholde den pågældende meddelelse, således at disse sager vil kunne behandles efter den nye ordning. Det vil som udgangspunkt også gælde bødeforelæg, som i henhold til færdselslovens § 57 ikke kun omfatter en bøde, men også en frakendelse af førerretten, forudsat at adgangen til at afsige dom efter retsplejelovens § 452, stk. 2, ikke er afskåret, jf. ovenfor.

For så vidt angår bødeforelæg, der udstedes af andre myndigheder end politi og anklagemyndighed, forudsættes det, at bødeforelæggene alene forsynes med ovennævnte meddelelse efter aftale mellem Rigsadvokaten og den enkelte myndighed. Det forudsættes således, at disse bødeforelæg alene vil blive omfattet af den foreslåede nye ordning i det omfang, anklagemyndigheden efter drøftelse med den enkelte særmyndighed vurderer, at dette er hensigtsmæssigt for sagernes behandling.

Det vil som anført ovenfor skulle fremgå af bødeforelægget, hvortil anmodningen om, at sagen behandles i et retsmøde, skal rettes. Som udgangspunkt vil anmodningen skulle rettes til den myndighed, der har udstedt bødeforelægget. Hvis der er tale om bødeforelæg udstedt af en særmyndighed, vil det dog skulle aftales mellem Rigsadvokaten og den pågældende myndighed, om anmodningen skal rettes til særmyndigheden eller til den politikreds, som sagen skal overgives til, hvis bødeforelægget ikke vedtages.

I det omfang bødeforelæg udstedt af en særmyndighed omfattes af den foreslåede nye ordning efter aftale med Rigsadvokaten, vil særmyndigheden fortsat skulle overgive ikke vedtagne bødeforelæg til vedkommende politikerds, som herefter træffer beslutning om, hvorvidt det er nødvendigt at iværksætte en politimæssig efterforskning af sagen, og om sagen skal indbringes for retten. Det vil også fortsat være anklagemyndigheden, som i givet fald indbringer sagen for retten.

Som udgangspunkt vil alle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, der som beskrevet ovenfor indeholder meddelelse om, at behandling af sagen i et retsmøde forudsætter anmodning herom, og hvor sagen behandles uden domsmænd, være omfattet af den foreslåede ordning. Det forudsættes dog, at der i sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, men hvor anklageskriftet indeholder påstande, der går ud over bødeforelægget, vil blive indkaldt til hovedforhandling, som det sker i dag. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis en forurettet efter udstedelsen af bødeforelægget har fremsat et krav om erstatning, som ønskes behandlet under sagen.

Det vil i øvrigt være op til retten at afgøre, om der i sager, hvor ovennævnte meddelelse er givet, og der ikke er anmodet om et retsmøde, alligevel bør indkaldes til et retsmøde på samme måde, som det sker i dag (f.eks. hvis det på forhånd vurderes, at betingelserne for at afsige udeblivelsesdom ikke vil være opfyldt).

Det vil også kunne forekomme, at retten først senere under sagens behandling konstaterer, at der ikke er grundlag for at afsige udeblivelsesdom. I så fald må retten på dette tidspunkt indkalde tiltalte til hovedforhandling på samme måde som i dag.

Der er ikke i lovforslaget fastsat regler om, hvordan en person, der har modtaget et bødeforelæg, vil skulle fremsætte anmodning om et retsmøde. Det forudsættes, at dette vil kunne ske både skriftligt og mundtligt.

Hvis den pågældende inden for den frist, der fremgår af bødeforelægget, anmoder om, at sagen behandles i et retsmøde, vil retten efter lovforslaget skulle fastsætte tid og sted for en hovedforhandling og indkalde tiltalte hertil på samme måde, som retten i dag indkalder til hovedforhandling.

Hvis den pågældende imidlertid ikke rettidigt anmoder om, at sagen behandles i et retsmøde, vil retten efter lovforslaget kunne behandle sagen, som om

tiltalte har tilstået det forhold, som fremgår af anklageskriftet – det vil sige, at retten kan afsige udeblivelsesdom. Der lægges altså med lovforslaget op til, at domstolene vil skulle behandle sagen på samme måde som i dag i bødesager, hvor en tiltalt udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring, jf. nærmere ovenfor pkt. 2.6.1.

Hvis retten i den foreslåede ordning afsiger udeblivelsesdom, vil udskrift af dommen i overensstemmelse med den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 474, stk. 3, skulle fremsendes til den dømte.

Med lovforslaget lægges der op til, at domfældte – på samme måde som i dag ved udeblivelsesdomme, som afsiges i bødesager, hvor en tiltalt udebliver fra hovedforhandlingen uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring, jf. ovenfor – vil kunne anmode om at få sin sag genoptaget. Retsplejelovens § 452, stk. 3, jf. nærmere ovenfor, vil således finde tilsvarende anvendelse for sager efter den foreslåede ordning.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 14-17 og bemærkningerne her til.

2.7. Kærebegrænsning i salærsager

2.7.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 261 har en beskikket rettergangsfuldmægtig krav på et passende salær og godtgørelse for udlæg, jf. stk. 1. Salær og godtgørelse fastsættes af den ret, som har beskikket rettergangsfuldmægtigen. Fastsættelse sker ved særskilt beslutning samtidig med sagens eller retshandlingens afslutning, jf. stk. 2.

Efter retsplejelovens § 517 kan beslutninger i civile sager, der er truffet af en kredsret eller af Retten i Grønland, kæres til Grønlands Landsret, medmindre andet er særligt bestemt ved lov.

Ved lov nr. [X af X om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.)] blev der for afgørelser i civile sager truffet af Retten i Grønland i vidt omfang indført samme appelbegrænsninger som i Danmark, herunder at bestemmelser i domme og andre beslutninger om sagsomkostninger, der er fastsat til højst 50.000 kr., ikke kan kæres, jf. § 517 b.

Justitsministeriet fandt i den forbindelse ikke, at der bør indføres appelbegrænsninger fra 1. til 2. instans i kriminalsager i Grønland, navnlig henset til at afgørelser truffet af kredsretten generelt bør kunne appelleres til en juridisk domstol uden særlig tilladelse. Der henvises i den forbindelse til betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen bind 2, side 612.

Justitsministeriet fandt endvidere, at der af samme grund ikke bør indføres appelbegrænsninger i civile sager fra kredsretterne til Grønlands Landsret.

Der henvises til Folketingstidende [X (lov nr. X af X om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.))].

2.7.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der er ikke i kærebeegrænsningsreglen i § 517 b, som i den tilsvarende danske regel i den danske retsplejelovs § 389, stk. 3, medtaget en bestemmelse om kærebeegrænsning for Retten i Grønlands beslutninger om salær.

Det foreslås at indføre en sådan kærebeegrænsning vedrørende Retten i Grønlands afgørelser om salær til beskikkede rettergangsfuldmægtige i civile sager. Justitsministeriet finder med henvisning til det anførte under pkt. 2.7.1 ovenfor og bemærkningerne til lov nr. [X af X om ændring af retsplejelov for Grønland og kriminallov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.)], jf. Folketingstidende [X], at kærebeegrænsningen bør afgrænses til afgørelser i civile sager om salær truffet af Retten i Grønland.

Forslaget har til formål at mindske antallet af sager om salærer, der er under en vis grænse, med henblik på at mindske sagsbehandlingstiden i øvrige sager ved Grønlands Landsret.

På denne baggrund foreslås det indsat som et nyt stk. 2 i § 517 b, at beslutninger truffet af Retten i Grønland efter § 261, stk. 2, om salær, der er fastsat til højst 50.000 kr., ikke kan kæres. Procesbevillingsnævnet vil dog kunne give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor. Dette betyder, at det fremover kun vil være muligt at kære salærbeslutninger truffet af Retten i Grønland efter § 261, stk. 2, hvis salæret er fastsat til mere end 50.000 kr., eller – hvis salæret ikke er fastsat til mere end 50.000 kr. – med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Forslaget vil gælde både for afgørelser om salær, der indgår i dommen, og særskilte beslutninger om salær. Beløbsgrænsen vil angå det samlede tilkendte salær inklusive moms.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 18, og bemærkningerne hertil.

2.8. Genoptagelse af kriminalsager for at rette sig efter domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

2.8.1. Gældende ret

2.8.1.1. Appel af retsafgørelser i kriminalsager

Domme i kriminalsager kan ankes efter reglerne i retsplejelovens kapitel 44, som også indeholder regler om kære til højere ret.

Det følger heraf, at domme, der er afsagt af en kredsret eller Retten i Grønland i en kriminalsag, kan ankes til Grønlands Landsret af tiltalte eller af anklagemyndigheden, jf. retsplejelovens § 534. Tiltalte kan anke til egen fordel, mens anklagemyndigheden kan anke både til fordel og til skade for tiltalte.

Beslutninger, der er truffet af en kredsret eller af Retten i Grønland i en kriminalsag, kan kæres til Grønlands Landsret, medmindre andet er særligt bestemt ved lov, jf. retsplejelovens § 566.

Beslutninger, der i en kriminalsag træffes under hovedforhandlingen eller dens forberedelse, kan alene kæres under de i § 566, stk. 3, nr. 1-7 oplistede omstændigheder.

Domme, der er afsagt af Grønlands Landsret, kan som udgangspunkt ikke ankes. Tilsvarende kan beslutninger, der er truffet af Grønlands Landsret, som udgangspunkt ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog tillade appel til Højesteret, jf. retsplejelovens §§ 564 og 577.

Ankefristen for domme er 14 dage, jf. retsplejelovens § 536, stk. 1. Kærefristen for afgørelser og beslutninger er tilsvarende 14 dage, jf. § 567. Landsretten kan afvise en anke, som ikke har fundet sted inden udløbet af ankefristen, jf. § 542, stk. 1. Det gælder dog ikke, hvis der er tale om anke af anklagemyndigheden til fordel for tiltalte, jf. § 537. Retten kan dog tillade anken, når den, der anker, sandsynliggør, at den pågældende først efter udløbet af ankefristen er blevet bekendt med den omstændighed, som anken

støttes på, eller at overskridelse af fristen i øvrigt skyldes grunde, som ikke kan tilregnes den pågældende, jf. § 542, stk. 2.

2.8.1.2. Genoptagelse af kriminalsager

En afgørelse i en kriminalsag, der ikke kan appelleres eller omgøres, kan kun ændres efter reglerne om genoptagelse. Dette kan eksempelvis være en afgørelse afsagt af Grønlands Landsret. Reglerne herom findes i retsplejelovens §§ 579-592 b.

Kompetencen til at genoptage sager tilkommer Den Særlige Klageret, jf. retsplejelovens § 585, stk. 1, jf. § 1 a i den danske retsplejelov.

Efter retsplejelovens § 580 kan en pådømt sag, hvor tiltalte er frifundet, genoptages efter anmodning fra anklagemyndigheden, når 1) tiltalte har afgivet en senere tilståelse, hvorefter det må antages, at tiltalte har begået forbrydelsen, 2) der er kommet andre beviser for dagen, hvorefter det må antages, at tiltalte har begået forbrydelsen, 3) et vidne eller en syns- eller skønsmand har afgivet falsk forklaring eller erklæring under sagen og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har medvirket til frifindelsen, 4) falske eller forfalskede dokumenter har været benyttet under sagen og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har medvirket til frifindelsen, eller 5) tiltalte eller personer, der i medfør af offentlig tjeneste eller hverv har medvirket ved sagens behandling, har udvist et kriminelt forhold med det formål at påvirke sagens udfald, og der efter omstændighederne er god grund til at antage, at dette har medvirket til frifindelsen.

Efter § 581 kan genoptagelse under tilsvarende betingelser finde sted, hvor tiltalte påstår at have gjort sig skyldig i en væsentlig større forbrydelse, end vedkommende er dømt for.

Efter § 582 kan sager, der er sluttede, uden at der er afsagt dom i sagen, genoptages når 1) betingelserne i § 580 er opfyldt, 2) nye beviser af vægt senere kommer for dagen eller 3) betingelserne i § 315, stk. 1, er opfyldt.

Efter retsplejelovens § 583, stk. 1, kan en pådømt sag, hvor tiltalte er fundet skyldig, genoptages efter anmodning fra domfældte eller anklagemyndigheden, når 1) der tilvejebringes nye oplysninger, som må antages at kunne have medført frifindelse eller anvendelse af en væsentlig mindre indgribende foranstaltning, hvis de havde foreligget under sagen, 2) der foreligger forhold som nævnt i § 580, nr. 3-5, og der efter omstændighederne er god

grund til at antage, at dette kan have medvirket til domfældelsen, eller 3) der i øvrigt foreligger særlige omstændigheder, der gør det overvejende sandsynligt, at beviserne for tiltaltes skyld ikke har været rigtigt bedømt.

Bestemmelserne i § 535, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse for adgangen til at anmode om genoptagelse, jf. § 583, stk. 2. Er domfældte under 18 år kan anmodning om genoptagelse således iværksættes af forældremyndighedens indehaver, og er domfældte afgået ved døden, men forinden idømt en frihedsberøvende foranstaltning, kan dennes ægtefælle, samlever, slægtninge i op- eller nedstigende linje eller søskende anmode om genoptagelse på domfældtes vegne.

Bliver retten eller anklagemyndigheden bekendt med omstændigheder, som må antages at give domfældte eller andre på domfældtes vegne anledning til at anmode om genoptagelse, bør retten eller anklagemyndigheden underrette den pågældende herom, jf. retsplejelovens § 584.

2.8.1.3. Fremgangsmåden ved genoptagelse

Det fremgår af retsplejelovens § 579, stk. 1, at genoptagelse ikke kan finde sted, før mulighederne for anke er udtømte, eller før en rejst ankesag er afsluttet, jf. retsplejelovens § 579, stk. 1. At dommen er fuldbyrdet, er ikke til hinder for genoptagelse, jf. stk. 2.

Klageretten vil normalt henvise til, at en mulighed for at få Procesbevillingsnævnets tilladelse til at appellere sagen søges udnyttet, jf. retsplejelovens § 564, stk. 2, og § 577, stk. 2. Ansøgning om appeltilladelse skal indgives inden 4 uger efter afgørelsen. Dog kan Procesbevillingsnævnet undtagelsesvis meddele tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere, men inden 1 år efter afgørelsen, jf. § 564, stk. 2 og § 577, stk. 2. Genoptagelse behøver ikke at ske for så vidt angår hele sagen, men kan ske for en del af den.

Anmodning om genoptagelse sker ved en skriftlig ansøgning, der indgives til Grønlands Landsret eller direkte til Den Særlige Klageret, jf. § 585, stk. 2. Ansøgningen skal angive den dom, der ønskes genoptaget, og de omstændigheder, som anmodningen støttes på, samt de beviser, som menes at burde medføre et andet udfald af sagen, jf. § 585, stk. 3, 1. pkt. Ansøgningen skal indgives på en blanket, som Domstolsstyrelsen udfærdiger, jf. § 585, stk. 3, 2. pkt.

I tilfælde, der er omfattet af § 583, stk. 1, nr. 3, jf. nærmere ovenfor, skal ansøgning om genoptagelse være fremsat, senest 5 år efter at dommen er afsagt, jf. § 586. Har domfældte været frihedsberøvet som følge af dommen, kan ansøgning om genoptagelse dog altid fremsættes indtil 2 år efter løsladelsen.

Klageretten kan afvise en begæring om genoptagelse straks, 1) hvis fristen efter § 586 ikke er overholdt, 2) hvis der i begæringen ikke er opgivet en grund, som efter loven kan bevirke genoptagelse, eller 3) hvis de påberåbte omstændigheder eller bevisligheder findes åbenbart betydningsløse, jf. § 588.

Når genoptagelse ikke straks afvises efter § 588, underretter Den Særlige Klageret modparten om anmodningen, ligesom modparten i nødvendigt omfang gives lejlighed til at udtale sig skriftligt eller mundtligt, jf. § 589.

Klageretten kan beslutte, at der skal indhentes yderligere oplysninger til brug for sagen, herunder afhøringer af vidner, jf. § 589, stk. 2. I øvrigt finder de almindelige regler for kriminalsagers efterforskning og oplysning tilsvarende anvendelse. Der er mulighed for beskikkelse af en forsvarer til at bistå den tiltalte eller domfældte, jf. stk. 3. Det følger videre heraf, at der altid skal beskikkes en forsvarer, hvis sagen behandles mundtligt.

Begæring om genoptagelse skal fremsættes af anklagemyndigheden eller af den domfældte, jf. nærmere ovenfor under pkt. 2.8.1.2. Ved genoptagelse efter § 583 kan en begæring tillige fremsættes af domfældtes værge, hvis domfældte er under 18 år, og af domfældtes ægtefælle, samlever, slægtninge i op- eller nedstigende linje eller søskende, hvis domfældte er død, jf. henvisningen til § 535, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt. i § 583, stk. 2.

Begæring om genoptagelse medfører ikke udsættelse eller standsning af dommens fuldbyrdelse, medmindre Den Særlige Klageret bestemmer det, jf. lovens § 587.

Den Særlige Klagerets afgørelser er endelige og kan ikke ankes, jf. retsplejelovens § 591. Dette er ikke til hinder for, at der kan indgives nye begæringer om genoptagelse.

Den nye hovedforhandling i en genoptaget sag foregår efter retsplejelovens § 592, stk. 1, ved den ret, som tidligere har dømt i sagen. Dette gælder også

sager, der har været afgjort i Højesteret. En sag, der genoptages ved landsretten, kan kun ankes til Højesteret, hvis der foreligger en tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 564, stk. 1. Genoptagelsen i et sådant tilfælde medfører altså ikke, at den nye sag skal anses som en førsteinstanssag. I de tilfælde, hvor der sker genoptagelse af en kredsretssag, sker den nye hovedforhandling i kredsretten.

Retsplejelovens § 592 a indeholder særlige regler om genoptagelse i de tilfælde, hvor sagen i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, er fremmet i tiltaltes fravær.

2.8.1.4. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) – efterlevelse af domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD)

Både EMRK og tillægsprotokollerne 1, 4, 6 og 7 er inkorporeret i lovgivningen i Grønland ved anordning nr. 814 af 18. september 2001 om ikrafttræden af lov om Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Der kan klages over forhold, der er begået af myndighederne i Grønland, hvad enten der er tale om selvstyremyndigheder eller rigsmyndigheder.

Det følger af EMRK artikel 46, stk. 1, at medlemsstaterne forpligter sig til at rette sig efter EMD endelige dom i enhver sag, som de er part i.

En dom afsagt af EMD er i henhold til EMRK artikel 44, stk. 1, endelig, hvis dommen er afsagt af Storkammeret. Det følger endvidere af EMRK artikel 44, stk. 2, at en dom afsagt af EMD bliver endelig, hvis parterne erklærer, at de ikke vil anmode om, at sagen henvises til Storkammeret, eller 3 måneder efter datoen for dommen, hvis der ikke er anmodet om henvisning af sagen til Storkammeret, eller hvis Storkammerets udvalg afviser anmodningen om henvisning i henhold til artikel 43.

Forpligtelsen til at rette sig efter en endelig dom fra EMD i en sag, hvor staten er part, indebærer i henhold til praksis fra EMD, at staten – hvis der er sket en krænkelse af EMRK – er forpligtet til at bringe krænkelsen til ophør og råde bod på de heraf følgende konsekvenser på en sådan måde, at tilstanden forud for krænkelsen i videst muligt omfang genoprettes (»restitutio in integrum«), jf. f.eks. Papamichalopoulos m.fl. mod Grækenland (sag nr. 14556/89), præmis 34. Staten har således pligt til at træffe de nødvendige individuelle og/eller generelle foranstaltninger for at bringe den konstaterede krænkelse til ophør og råde bod på konsekvenserne heraf i det omfang, det er muligt. Sådanne foranstaltninger skal ikke kun træffes i forhold til klager, men også i forhold til andre personer, der befinder sig i en

lignende situation, jf. f.eks. Kuric m.fl. mod Slovenien (sag nr. 26828/06), præmis 132 og Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 6. udgave (2023), s. 193.

Det har undtagelsens karakter, at EMD i en dom påpeger de konkrete foranstaltninger, som en stat bør træffe for at råde bod på en krænkelse. Det er derfor som udgangspunkt overladt til staterne selv – under overvågning af Europarådets Ministerkomité – at vurdere, hvilke foranstaltninger der skal træffes til opfyldelse af staternes forpligtelser i medfør af EMRK artikel 46, forudsat at disse er forenelige med dommens konklusioner, jf. f.eks. Scozzari og Giunta mod Italien (sag nr. 39221/98 og 41963/98), præmis 249.

I visse tilfælde kan genoptagelse af en sag, der er afsluttet ved de nationale domstole, være en passende foranstaltning til at råde bod på en krænkelse i sagen, der er fastslået ved en dom fra EMD, jf. f.eks. Öcalan mod Tyrkiet (sag nr. 46221/99), præmis 210. EMD har dog også anerkendt, at bl.a. hensynet til ikke at så tvivl om tidligere afsluttede retsforhold og til dommes retskraft (res judicata) kan indgå i vurderingen af, hvilke foranstaltninger staterne skal træffe til opfyldelse af staternes forpligtelser i medfør af EMRK artikel 46, jf. f.eks. Henryk Urban og Ryszard Urban mod Polen (sag nr. 23614/08), præmis 62-67.

2.8.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Som det fremgår i pkt. 2.8.1 ovenfor, indeholder retsplejeloven på nuværende tidspunkt ikke bestemmelser, der specifikt regulerer genoptagelse af kriminalsager som følge af en endelig dom fra EMD. Reglerne om genoptagelse af kriminalsager vil i mange tilfælde kunne anvendes enten direkte eller analogt til at genoptage sager for at rette sig efter en dom fra EMD.

I den danske retsplejelov blev der imidlertid ved lov nr. 664 af den 11. juni 2024 indsat en ny bestemmelse i § 977 a i retsplejelovens kapitel 86, hvorefter genoptagelse af en sag behandlet i strafferetsplejen helt eller delvist kan finde sted på begæring af rigsadvokaten eller en domfældt for at rette sig efter en endelig dom fra EMD.

Baggrunden herfor var, at genoptagelse efter § 977 i den danske retsplejelov efter Den Særlige Klagerets praksis også kan ske på begæring fra anklagemyndigheden, hvis den domfældte har tiltrådt begæringen, jf. eksempelvis Den Særlige Klagerets kendelse af 22. juni 2015 i sag nr. G-108-14, offent-

liggjort i Tidsskrift for Kriminalret 2015, s. 1151/1. Hvis den domfældte derimod ikke har tiltrådt begæringen om genoptagelse, kan Den Særlige Klageret ikke behandle begæringen. Det var tilfældet i den utrykte kendelse fra Den Særlige Klageret af 21. juni 2022 i sag nr. 22/02739, hvor domfældte via sin advokat modsatte sig anklagemyndighedens anmodning til Den Særlige Klageret om genoptagelse af en sag, der var afgjort ved en kendelse fra Østre Landsret af 13. januar 2015. Anmodningen var begrundet i EMD's dom i sagen Savran mod Danmark af 7. december 2021 (nr. 57467/15), hvor EMD fandt, at Danmark havde krænket EMRK artikel 8, idet Østre Landsret ikke havde foretaget en tilstrækkelig grundig vurdering med inddragelse af alle relevante kriterier ved prøvelsen af, om betingelserne for udvisningen fortsat var til stede, da klager blev udskrevet fra psykiatrisk hospital, jf. udlændingelovens § 50 a. Anklagemyndigheden anmodede på baggrund af dommen Den Særlige Klageret om genoptagelse af sagen, således at Østre Landsret kunne få mulighed for at vurdere spørgsmålet om udvisningens opretholdelse på ny med grundig inddragelse af alle de relevante kriterier. Anmodningen om genoptagelse blev imidlertid afvist af Den Særlige Klageret under henvisning til, at domfældte ved sin advokat udtrykkeligt modsatte sig anklagemyndighedens anmodning

Sagen illustrerer, at der kunne være tilfælde, hvor det ikke i henhold til de tidligere gældende regler om genoptagelse i den danske retsplejelov var muligt at få genoptaget en sag ved domstolene, selv om anklagemyndighedens anmodning herom skete for at bringe en krænkelse af EMRK, som er fastslået i en dom fra EMD, til ophør og råde bod herpå.

Justitsministeriet vurderede desuden, at der endvidere kunne være tilfælde, hvor det i henhold til de tidligere gældende regler ikke kan udelukkes, at det ville falde uden for Den Særlige Klagerets kompetence at genoptage sager, uanset at genoptagelse var begæret for at rette sig efter en dom fra EMD. Som eksempel blev nævnt, at der ikke umiddelbart ville være hjemmel til at genoptage afgørelser efter udlændingelovens § 50 a, da der ikke er tale om en pådømt straffesag.

Der blev på den baggrund indsat en ny bestemmelse i § 977 a i retsplejelovens kapitel 86, hvorefter genoptagelse af en sag behandlet i strafferetsplejen helt eller delvist kan finde sted på begæring af rigsadvokaten eller en domfældt for at rette sig efter en endelig dom fra EMD. Der henvises til Folketingstidende 2023-24, tillæg A, L 148 som fremsat, side 14 ff.

Justitsministeriet har overvejet, om en tilsvarende ændring bør indsættes i den grønlandske retsplejelov.

Som det fremgår af pkt. 2.8.1 ovenfor, kan en pådømt sag, hvor tiltalte er fundet skyldig, genoptages efter anmodning fra såvel domfældte som anklagemyndigheden, jf. retsplejeloven § 583, stk. 1. Den domfældte kan således ikke på samme måde som efter Den Særlige Klagerets praksis efter dansk ret modsætte sig en begæring om genoptagelse fra anklagemyndigheden. Uanset dette finder Justitsministeriet det hensigtsmæssigt at indføre en tilsvarende regel i retsplejeloven med henblik på at sikre, at der ikke er tilfælde, hvor det i henhold til de gældende regler vil falde uden for Den Særlige Klagerets kompetence at genoptage sager, uanset at genoptagelse er begæret for at rette sig efter en dom fra EMD.

Det foreslås på den baggrund at indsætte en ny bestemmelse i § 583 a i retsplejelovens kapitel 44, hvorefter genoptagelse af en kriminalsag helt eller delvist vil kunne finde sted på begæring af rigsadvokaten eller en domfældt for at rette sig efter en endelig dom fra EMD, som Danmark er part i.

Den foreslåede genoptagelsesadgang angår kriminalsager, hvad enten de er afgjort ved kredsretten, Retten i Grønland, Grønlands Landsret eller Højesteret. Genoptagelsesadgangen vil ikke være begrænset til domme, men gælde uanset afgørelsens form. Dette vil eksempelvis være relevant, hvis rigsadvokaten skal søge om genoptagelse af en beslutning om ændring af særforanstaltninger efter kriminallovens kapitel 33.

Det vil være en forudsætning for at kunne anvende den foreslåede genoptagelsesadgang, at der ikke er andre muligheder til rådighed for at rette sig efter dommen, f.eks. appel, omgørelse eller lignende. Den foreslåede genoptagelsesadgang vil desuden ikke kunne anvendes, hvis en dom fra EMD kan efterleves ved, at anklagemyndigheden indgiver en anmodning om ændring af en idømt retsfølge.

Ligeledes vil den foreslåede genoptagelsesadgang ikke kunne benyttes, hvis der er mulighed for, at anklagemyndigheden kan anke til fordel for domfældte, uanset at ankefristen er udløbet, jf. retsplejelovens § 537. Dette følger allerede af § 579, stk. 1. Denne mulighed vil dog ikke kunne benyttes, hvis appel kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, og 1-årsfristen for at ansøge herom er udløbet, jf. § 564, stk. 2, og § 577, stk. 2.

I de situationer, hvor det vurderes at være relevant at anmode om genoptagelse af en sag for at rette sig efter en dom fra EMD, jf. EMRK artikel 46, forudsættes det, at rigsadvokaten vil fremsætte anmodning herom. Rigsadvokaten vil i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt det vil være relevant at anmode om genoptagelse, skulle tage hensyn til det skøn, som efter EMRK artikel 46 er overladt til staterne til at vurdere de foranstaltninger, der skal træffes til opfyldelse af en dom.

Det bemærkes, at det vil kunne indgå i Den Særlige Klagerets vurdering af, om en sag skal genoptages efter den foreslåede genoptagelsesadgang på begæring af domfældte, at staterne efter EMRK artikel 46 er overladt et skøn i forhold til at vurdere de foranstaltninger, der skal træffes til opfyldelse af en dom.

Genoptagelse vil også kunne begæres af domfældtes værge, hvis vedkommende er under 18 år. Er domfældte død, kan vedkommendes ægtefælle, slægtninge i op- eller nedstigende linje og søskende begære genoptagelse på domfældtes vegne. Dette svarer til, hvad der gælder efter gældende ret, jf. henvisningen til § 535, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt. i § 583, stk. 2.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil desuden indebære, at der kun vil ske genoptagelse i det omfang, at det er nødvendigt for at rette sig efter en dom fra EMD.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil kun gælde de domme fra EMD, som Danmark er part i og forpligtet til at rette sig efter, jf. EMRK artikel 46, stk. 1. Det bemærkes, at Danmark ved intervention i en verserende sag efter artikel 36 ikke bliver part i sagen. Det afgørende er således, om Danmark er part i og forpligtet til at rette sig efter dommen, idet det bemærkes, at sådanne sager – hvori Danmark er part – kan nødvendiggøre foranstaltninger ikke kun i forhold til klager, men også i forhold til andre personer, der befinder sig i en lignende situation, jf. pkt 2.8.1.4.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil gælde, når en dom fra EMD er endelig, jf. EMRK artikel 44. Det foreslås, at der skal gælde en frist på 1 år for anmodning fra domfældte om genoptagelse efter den foreslåede genoptagelsesadgang, medmindre helt særlige omstændigheder foreligger. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor den relevante dom bliver endelig, jf. EMRK artikel 44. Den foreslåede tidsfrist for at indgive en anmodning om genoptagelse er fastsat ud fra hensynet til, at der inden for en rimelig frist er klarhed

over de involverede parteretsforhold. Hensynet bag at foreslå en (snæver) undtagelse til fristen er, at der kan tænkes at foreligge helt særlige omstændigheder, der begrundes, at anmodningen ikke er fremsat inden for fristen, f.eks. alvorlig sygdom.

Rigsadvokaten bør dog uden tidsfrist altid kunne søge en sag genoptaget for at rette sig efter en dom fra EMD, ligesom anklagemyndigheden også i dag uden tidsfrist kan anke kriminalsager til fordel for tiltalte, jf. retsplejelovens § 537. Det vil være de almindelige processuelle regler om genoptagelse i retsplejelovens kapitel 44, der gælder for behandlinger af begæringer om genoptagelse efter den foreslåede genoptagelsesadgang, og lovforslaget ændrer ikke på disse. Eksempelvis vil begæringen om genoptagelse skulle indgives skriftligt til Grønlands Landsret eller direkte til Den Særlige Klageret og opfylde betingelserne i lovens § 585, stk. 3. Klageretten vil efter omstændighederne kunne iværksætte samme bevisførelse som efter gældende ret, jf. § 589, og eventuelt foranstalte mundtlig forhandling og beskikke en forsvarende m.v. Genoptages en sag, vil den nye hovedforhandling skulle ske ved den ret, der har truffet afgørelse i sagen, jf. § 592. Genoptagelse efter den foreslåede genoptagelsesadgang vil som udgangspunkt ikke medføre udsættelse eller standsning af en afgørelses fuldbyrdelse, jf. § 587.

Den foreslåede genoptagelsesadgang bør finde anvendelse i forhold til anmodninger om genoptagelse som følge af domme fra EMD, der afsiges efter lovens ikrafttræden. Det skyldes et hensyn til, at der ikke skabes uklarhed om de afsluttede retsforhold, der ligger før dette tidspunkt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 19-28.

2.9. Skriftlig repræsentation af dokument ved digital underskrift

2.9.1. Gældende ret

Retsplejelovens § 598 indeholder regler om, på hvilke grundlag der kan ske tvangsfuldbyrdelse. Der er ikke hjemmel til, at udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, som alene er oprettet digitalt, kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse i fogedretten.

Retsplejelovens § 601, stk. 1-3, indeholder regler om formel kompetence til behandling af tvangsfuldbyrdelse. Efter § 601, stk. 4, 1. pkt., skal en anmodning om en tvangsfuldbyrdelse vedlægges de oplysninger, der er nødvendige for at behandle sagen.

2.9.2. Justitsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

I takt med, at et stigende antal private borgere og virksomheder anvender moderne kommunikationsformer såsom internet, e-mail, homebanking og sms, er det blevet naturligt, at også aftaler om f.eks. forbrugslån og køb af varer på kredit indgås på digital vis. I sådanne tilfælde eksisterer dokumentet, herunder en underskrift tilføjet dokumentet, alene i digital form.

Der er i retsplejeloven ikke hjemmel til, at udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, som alene er oprettet digitalt, kan danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse i fogedretten. Den digitale udvikling har medført, at der er opstået behov for at kunne få fogedrettens bistand til at tvangsfuldbyrde sådanne digitale dokumenter på samme måde, som fogedretten bistår med tvangsfuldbyrdelse på grundlag af traditionelle papirdokumenter.

Den 3. november 1998 nedsatte Justitsministeriet i samråd med det daværende Forskningsministerium Udvalget om retsvirkninger af digital signatur m.v., som bl.a. havde til opgave at vurdere spørgsmålet om lovregulering af digitalt signerede meddelelsers retsvirkning. Udvalget afgav betænkning nr. 1456/2004 om e-signaturs retsvirkninger, hvori udvalget bl.a. angav, at brugen af digital signatur kun i teknisk henseende adskiller sig fra brugen af håndskrevne underskrifter. Brugen af moderne teknik til at udføre selve underskriftshandlingen medfører således i almindelighed ikke nogen ændring i forhold til de regler, som angiver retsvirkningen af den pågældende underskrift. Det afgørende er således tilkendegivelsen gennem handling eller undladelse af en vilje til at blive forpligtet. En digital signatur må derfor i almindelighed sidestilles med en almindelig papirbaseret underskrift, og der er efter udvalgets opfattelse ikke nogen grund til at knytte særlige retsvirkninger til aftaler, retshandler eller meddelelser, der afgives med digital signatur.

Justitsministeriet finder, at digitale signaturer er egnede som underskrifter på udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve. En digital signatur giver således en høj grad af sikkerhed for identiteten på underskriveren af et digitalt dokument og sikrer, at indholdet af dokumentet ikke kan ændres efter signeringen, uden at det senere vil kunne konstateres. Det er i den forbindelse forudsat, at den digitale signatur, der anvendes, er baseret på OCES-standarden (Offentlige Certifikater til Elektroniske Services), kvalificerede certifikater eller på digitale signaturer med et sikkerhedsniveau, der som minimum er på niveau med OCES.

Det foreslås på den baggrund, at der indsættes et nyt § 601, stk. 5, hvorefter der ved udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, skal indleveres en skriftlig repræsentation af dokumentet til fogedretten.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 29, og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget forventes ikke at have administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen natur- eller miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 10. december 2025 til den 14. januar 2026 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Amnesty International, Avannaata Kommunia, CEPOS, Danske Advokater, Dansk Erhverv, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Grønlandske Hus, Det Kriminalpræventive Råd, Digitaliseringsstyrelsen i Grønland, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Forsvarerforeningen i Grønland, Grønlands Erhverv, Grønlands Landsret, Grønlands Politiforening, Grønlands Råd for Menneskerettigheder, Institut for Menneskerettigheder, Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet) – juridisk fakultet, IT-Politisk Forening, Justitia, Kommune Kujalleq, Kommune Qeqertalik, Kommuneqarfik Sermersooq, Kredsdommerforeningen, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Landsforsvareren i Grønland, Nunatsinni Advokatit (Grønlandske Advokater), Offerrådgivningen i Danmark, PiSiu (Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd), Politiforbundet, Procesbevillingsnævnet, Qeqqata Kommunia, Retspolitisk Forening, Retten i Grønland, Retterne i Danmark og Tilsynet med Efterretningstjenesterne.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen

Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikkeerhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1-7

De foreslåede ændringer er redaktionelle ændringer som følge af, at betegnelsen for den administrerende dommer ved henholdsvis Retten i Grønland og Grønlands Landsret foreslås ændret til præsident.

Til nr. 8

Retsplejelovens kapitel 20 indeholder regler om sagsomkostninger i civile sager, herunder om en parts erstatning af modpartens sagsomkostninger.

Hovedreglen er, at den tabende part skal erstatte modparten dennes nødvendige eller rimeligt begrundede udgifter ved at føre sagen. Der er forskellige undtagelser til hovedreglen, bl.a. kan retten gøre undtagelse fra reglen om, at den tabende part skal erstatte den vindende parts dennes sagsomkostninger, hvis særlige grunde taler for det, jf. retsplejelovens § 247, stk. 1, 2. pkt.

Det foreslås, at der indsættes en ny bestemmelse i § 250 a, hvorefter retten kan beslutte, at den, der som værge for en mindreårig part, dvs. en person under 18 år, har anlagt eller appelleret en sag, helt eller delvis skal betale de sagsomkostninger, som det ellers ville påhvile den mindreårige part at betale.

Forslaget vil indebære, at retten får mulighed for af egen drift at pålægge værgeren for en mindreårig part at betale sagsomkostninger til modparten i stedet for, at den mindreårige, der er part i sagen, skal betale dem.

Den foreslåede regel vil kun være relevant, i det omfang den mindreårige parts betaling af sagsomkostninger til modparten ikke er dækket af fri proces eller retshjælpsforsikring. Der vil endvidere alene kunne træffes bestemmelse efter den foreslåede regel, hvis en mindreårig part ellers helt eller delvist ville skulle betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen.

Bestemmelsen vil ikke omfatte den mindreårige parts egne udgifter til retssagen, herunder retsafgift og udgifter til advokatbistand.

Det forudsættes, at det forhold, at der fremover bliver mulighed for at pålægge værgeren helt eller delvis at betale sagsomkostninger, ikke vil påvirke beslutningen om, hvorvidt modparten eller statskassen skal tillægges sagsomkostninger og i givet fald med hvilket beløb. I det omfang partens økonomiske forhold eller personlige situation har betydning for denne beslutning, vil det således fortsat være den mindreårige parts økonomiske forhold og personlige situation, der i givet fald kan indgå i grundlaget for retens beslutning herom. Derimod vil værgens økonomiske forhold eller personlige situation ikke have betydning for, om modparten eller statskassen skal tillægges sagsomkostninger.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte sager, som værgeren har anlagt på vegne af den mindreårige part, og appelsager, som værgeren har appelleret på vegne af den mindreårige part. Sidestillet hermed vil være tilfælde, hvor sagen er anlagt mod den mindreårige, men hvor værgeren på den mindreåriges vegne fremsætter et modkrav til selvstændig dom, for så vidt angår sagsomkostninger, der kan henføres til modkravet til selvstændig dom. Taber en sagsøgt mindreårig i det hele en sag, hvor værgeren på den mindreåriges vegne har fremsat modkrav til selvstændig dom, vil den foreslåede bestemmelse således kun kunne anvendes, i det omfang modkravet til selvstændig dom har forøget det beløb, den mindreårige part pålægges at betale i sagsomkostninger til modparten eller statskassen. Har modkravet til selvstændig dom ikke forøget det beløb, den mindreårige part pålægges at betale i sagsomkostninger til modparten eller statskassen, vil den foreslåede bestemmelse ikke kunne anvendes.

Det forudsættes, at retten ved afgørelsen af, om de sagsomkostninger, som den mindreårige part ellers ville blive pålagt, helt eller delvis skal betales af værgeren, vil skulle lægge vægt på sagens karakter og den mindreåriges og værgens økonomiske forhold. Det vil som udgangspunkt tale imod at pålægge værgeren at betale sagens omkostninger, hvis en sag angår den mindreåriges selvstændige virksomhed, eller hvis den mindreårige efter sine økonomiske forhold uden at lide afsavn vil kunne betale sagsomkostningerne. Retten vil derudover kunne lægge vægt på den mindreåriges alder. Det vil tale for at pålægge værgeren at betale sagsomkostningerne, at den mindreårige er under 15 år. Det bemærkes, at reglen alene vil gælde i helt særlige tilfælde, hvor retten på baggrund af sagens oplysninger og sagens karakter vurderer, at det er åbenbart urimeligt at lade den mindreårige betale sagens omkostninger.

Det forudsættes endvidere, at hensynet til modparten, herunder modpartens mulighed for i praksis at få betalt tillagte sagsomkostninger, ikke vil indgå i rettens vurdering. Formålet med den foreslåede bestemmelse er alene at fordele de påløbne sagsomkostninger i de omfattede tilfælde mellem værger og den mindreårige part i deres indbyrdes forhold, og hensynet til modparten er ikke et relevant hensyn i den forbindelse.

Retten vil af egen drift eller efter opfordring fra en part skulle tage stilling til, om sagsomkostningerne skal bæres af den mindreårige selv eller af dennes værge. Rettens bestemmelse vil skulle træffes ud fra de oplysninger om sagen og den mindreårige part, der fremgår af sagens dokumenter, eller som i øvrigt er kommet frem for retten. Bliver den mindreårige myndig, mens retssagen verserer, vil den tidligere værge, som har anlagt sagen på vegne af den mindreårige, i givet fald efter rettens skøn kunne pålægges helt eller delvis at betale den del af sagsomkostningerne, som vedrører tiden, før den mindreårige blev myndig.

Bestemmelsen vil omfatte værger, der har anlagt eller appelleret sagen på vegne af den mindreårige. Er der to værger, der i forening har anlagt eller appelleret sagen, vil bestemmelsen omfatte begge værger.

Hvis den mindreårige under sagen får en anden eller andre værger, vil bestemmelsen omfatte både den eller de tidligere værger og den eller de nye værger, medmindre de nye værger, efter at de er tiltrådt som værger, hæver sagen eller appellen, før der er påløbet yderligere sagsomkostninger. Hvis den eller de nye værger ændrer påstanden eller foretager andre processkridt, som markant forøger sagsomkostningerne, forudsættes den eller de tidligere værger ikke at kunne pålægges at betale for forøgelsen af sagsomkostningerne som følge af sådanne dispositioner, men alene det beløb, som sagsomkostningerne uden disse dispositioner må antages at ville have udgjort.

Er der to værger, eller i tilfælde af værgeskift eventuelt flere værger, som er omfattet af bestemmelsen, vil det bero på rettens skøn, om en eller begge eller alle i givet fald skal pålægges at betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen og i givet fald med hvilke beløb. Ud over den enkelte værgeres økonomiske forhold og personlige situation vil retten bl.a. kunne lægge vægt på, hvilken rolle den enkelte værge har spillet ved beslutningen om sagsanlæg eller appel og ved førelsen af sagen. Pålægger retten flere værger at betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen, bestemmer retten samtidig, om værgerne skal hæfte solidarisk eller hver for sig.

Når retten i medfør af den foreslåede bestemmelse pålægger en eller flere værgen at betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen, vil pålægget træde i stedet for den mindreåriges betaling af disse sagsomkostninger. Pålægges værgen eller værgerne at betale hele det beløb, som den mindreårige part ellers ville være blevet pålagt, vil den mindreårige part således ikke skulle pålægges at betale nogen sagsomkostninger til modparten eller statskassen. Pålægges værgen eller værgen alene at betale en del af det beløb, som den mindreårige part ellers ville være blevet pålagt, vil den mindreårige part samtidig skulle pålægges at betale det resterende beløb. Der vil være tale om forskellige dele af sagsomkostningerne, og værgen eller værgerne og den mindreårige part vil allerede derfor ikke hæfte solidarisk for betalingen.

En værgen, der er pålagt at betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen i medfør af den foreslåede bestemmelse, vil kunne kære beslutningen efter de almindelige regler herom i retsplejelovens §§ 517 og 517 b, hvorefter bestemmelser i domme og andre beslutninger om sagsomkostninger truffet af Retten i Grønland, der er fastsat til højst 50.000 kr., og af Grønlands Landsret kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Herudover vil afgørelsen om værgens betaling af sagsomkostninger kunne blive ændret, hvis selve sagen appelleres. Dette gælder, hvad enten afgørelsen af selve sagen stadfæstes eller ændres af appelretten. Retten træffer afgørelse om sagsomkostningerne af egen drift, jf. retsplejelovens § 251, der ikke foreslås ændret.

I tilfælde, hvor en værgen har anlagt sag på vegne af en mindreårig, som får medhold i 1. instans, men efter modpartens anke taber sagen i anken, vil den foreslåede bestemmelse omfatte sagsomkostningerne i 1. instans. Derimod vil den foreslåede bestemmelse i et sådant tilfælde, hvor alene modparten har anket, ikke omfatte sagsomkostningerne i ankeinstansen. Værgen vil altså i givet fald i et sådant tilfælde efter omstændighederne kunne pålægges at betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen for så vidt angår sagens behandling i 1. instans, men ikke for så vidt angår sagens behandling i ankeinstansen.

Når retten i medfør af den foreslåede bestemmelse pålægger værgen at betale sagsomkostninger til modparten eller statskassen, vil der være tale om en lovbestemt overgang af pligten til at erstatte modpartens sagsomkostnin-

ger fra den mindreårige part til værger, og værger vil ikke have noget krav mod den mindreårige i den anledning.

Der vil endvidere være tale om en særskilt lovbestemt pligtmæssig betaling, som hverken har karakter af gave eller forsørgelse. Den skattemæssige behandling af betalingen af sagsomkostninger for både værger og den mindreårige vil følge de almindelige skatteretlige regler.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 319 a.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Det følger af retsplejelovens § 343, stk. 1, at retsmøder under efterforskningen afholdes, når der fremsættes anmodning om foranstaltninger, som kræver rettens medvirken.

Retsmøde under efterforskningen afholdes endvidere efter anmodning, når 1) det er nødvendigt for at sikre bevis, som det ellers må frygtes vil gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret, 2) det må antages at være af betydning for efterforskningen, 3) det skønnes hensigtsmæssigt af hensyn til en offentlig interesse eller 4) sigtede er tilbageholdt i isolation, og sikring af bevis vil kunne få betydning for spørgsmålet om ophævelse af isolationen, jf. § 343, stk. 2.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 343, stk. 3. Efter den foreslåede bestemmelse kan retten i retsmøder, der angår beslutninger om tvangsindgreb efter kapitlerne 36 og 37, tillade, at politiet og en i sagen beskikket forsvarer, jf. § 392 deltager via fjernkommunikation.

Ændringen vil indebære, at politiet og en i sagen beskikket forsvarer med rettens tilladelse kan give møde ved anvendelse af fjernkommunikation i retsmøder, der angår beslutninger om tvangsindgreb efter retsplejelovens kapitel 36 og 37.

Det forudsættes, at denne mulighed primært vil blive anvendt i forbindelse med retsmøder, hvor der alene skal tages stilling til forlængelse af fristen, inden for hvilket indgrebet eller indgrebene kan foretages.

Ved de indledende retsmøder, hvor retten skal tage stilling til, om politiet må foretage indgreb, forudsættes det derimod, at muligheden med at deltage via fjernkommunikation kun vil blive anvendt, hvis afholdelse af retsmøde med fysisk fremmøde ikke kan afventes, eller det i øvrigt vil være uforholdsmæssigt, herunder af hensyn til transporttid og rejseomkostninger.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Retsplejelovens § 391 vedrører rettens beslutning om indgreb i meddelelseshemmeligheden og observation. Det følger af § 391, stk. 1, at retten i sin beslutning anfører de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår.

Det foreslås, at der i § 391, stk. 1, 1. pkt. efter »angår« indsættes », jf. dog stk. 2«.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om at indsætte et nyt stk. 2 i retsplejelovens § 391, jf. lovforslagets § 1, nr. 11.

Retten vil således i medfør af den foreslåede § 391, stk. 2, ved beslutning om telefonaflytning eller teleoplysning i forbindelse med efterforskning af visse overtrædelser i stedet for bestemte telefonnumre kunne anføre den person, som indgrebet angår (den mistænkte), jf. lovforslaget § 1, nr. 11.

Til nr. 11

Retsplejelovens § 391 vedrører rettens beslutning om indgreb i meddelelseshemmeligheden og observation. Det følger af § 391, stk. 1, at retten i sin beslutning anfører de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 391, stk. 2. Efter den foreslåede bestemmelse kan retten ved beslutning om telefonaflytning eller teleoplysning i forbindelse med efterforskning af en overtrædelse af kriminallovens kapitel 7-8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 68, stk. 1 og 2, § 69, § 83, § 86, grov vold efter § 88, 1. pkt., § 90, stk. 2, grov frihedsberøvelse efter § 92, stk. 1, § 93, § 98, stk. 2, groft tyveri efter § 102, 1. pkt., grov hvidvask efter § 111 a, § 112 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven, i stedet for bestemte telefonnumre anføre den person, som indgrebet angår (den mistænkte person). I så fald skal politiet i medfør af den foreslåede bestemmelse snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, underrette retten om de telefonnumre, som indgrebet har været rettet imod, og som ikke er anført i beslutningen. Hvis særlige forhold taler for det, skal underretning efter 2. pkt. ske senest 24 timer efter indgrebets iværksættelse. Underretning efter 2. og 3. pkt. skal indeholde en angivelse af de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte. Retten underretter den beskikkede forsvarer, jf. § 392, stk. 1, der herefter kan indbringe spørgsmålet om lovligheden af indgrebet for retten. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes til Justitsministeriet.« Stk. 2-3 bliver herefter stk. 3-4.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at retten ved beslutning om telefonaflytning eller teleoplysning i forbindelse med efterforskning af visse overtrædelser i stedet for bestemte telefonnumre fremadrettet vil kunne anføre den person, som indgrebet angår (den mistænkte person).

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle de indgreb i meddelelseshemmeligheden, der er omfattet af retsplejelovens § 385 (telefonaflytning) og 386 (telefonoplysning), uanset om der er tale om egentlig telefonkommunikation eller anden tilsvarende telekommunikation, f.eks. e-mail-, internet- eller telefakskommunikation.

Den foreslåede bestemmelse vil alene omfatte fremadrettet teleoplysning i medfør af retsplejelovens § 386 og ikke bagudrettet teleoplysning i medfør af editionsreglerne.

For at retten kan udstede en beslutning på personen i medfør af den foreslåede affattelse af retsplejelovens § 391, stk. 2, 1. pkt., vil de sædvanlige betingelser for telefonaflytning eller teleoplysning skulle være opfyldt.

Den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 391, stk. 2, vil således alene forenkle den formelle procedure, så politiet kun behøver at indhente én forudgående beslutning.

En beslutning om telefonaflytning af personen vil give mulighed for at aflytte den mistænkte person, uanset hvilke telekommunikationsmidler den pågældende måtte vælge at benytte sig af. Med hjemmel i en sådan forudgående beslutning vil politiet løbende kunne iværksætte aflytning af alle de telefonnumre, der er bestemte grunde til at antage bliver benyttet af en person, som er mistænkt for overtrædelse af kriminallovens kapitel 7-8 eller § 65, stk. 1, § 66, 1. pkt., § 68, stk. 1 og 2, § 69, § 83, § 86, grov vold efter § 88, 1. pkt., § 90, stk. 2, grov frihedsberøvelse efter § 92, stk. 1, § 93, § 98, stk. 2, groft tyveri efter § 102, 1. pkt., grov hvidvask efter § 111 a, § 112 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven.

Tilsvarende vil en beslutning om teleoplysning på personen give mulighed for løbende at indhente oplysninger om, hvilke telefonnumre der sættes i forbindelse med de telefoner, som der er bestemte grunde til at antage benyttes til at give meddelelser til eller fra den mistænkte.

Den forslåedes bestemmelse vil kun finde anvendelse, hvis efterforskningen vedrører en overtrædelse af de anførte bestemmelser, som vedrører meget grove og farlige lovovertrædelser. Justitsministeriet har ved fastlæggelsen af, hvilke overtrædelser i kriminalloven den foreslåede bestemmelse skal finde anvendelse for, taget udgangspunkt i de bestemmelser, der er omfattet i den danske retsplejelov, da de samme hensyn i forhold til afgrænsningen må gøre sig gældende for Grønland. For visse bestemmelser, hvor der ikke i kriminalloven på samme måde som i straffeloven er fastsat en særskilt bestemmelse om kvalificerede overtrædelser – f.eks. vold og tyveri – vil det være en betingelse, at der er tale om en grov overtrædelse heraf. For så vidt angår overtrædelser af lov om euforiserende stoffer og våbenloven, indeholder kriminalloven ikke særskilte bestemmelser, der svarer til bestemmelserne i den danske straffelovs §§ 191 og 192 a, der er omfattet af den danske retsplejelov § 783, stk. 2 om rettens kendelse om telefonaflytning eller teleoplysning på person. Det vil imidlertid efter den

foreslåede bestemmelse være en betingelse, at der er tale om en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer henholdsvis våbenloven. Det kan f.eks. være, hvis der er tale om overdragelse af euforiserende stoffer til et større antal personer eller mod betydeligt vederlag eller besiddelse af skydevåben eller andre våben eller eksplosivstoffer der på grund af deres særdeles farlige karakter er egnet til at forvolde betydelig skade.

I medfør af den foreslåede affattelse af § 391, stk. 2, 2. pkt., vil politiet snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, skulle underrette retten om de telefonnumre, som er blevet aflyttet, eller hvor der har været iværksat teleoplysning, samt om de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte person.

Politiets underretning til retten vil skulle ske med henblik på, at retten herefter underretter den forsvarer, som er beskikket i sagen i medfør af retsplejelovens § 392, stk. 1, jf. den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 2, 3. pkt. Underretningen skal gøre det muligt for den beskikkede forsvarer at tage stilling til, om spørgsmålet om lovligheden af indgrebet skal indbringes for retten.

Spørgsmålet om lovligheden af indgrebet vil således kunne indbringes for retten i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 2, 3. pkt.

Finder retten i den forbindelse, at der er foretaget et indgreb, som ikke burde være foretaget, vil retten skulle give meddelelse herom til Rigsadvokaten og til Justitsministeriet, hvis indgrebet er foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, jf. den foreslåede bestemmelse i § 391, stk. 3, 5. og 6. pkt.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelov § 783, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 12

Politiets adgang til at foretage beslaglæggelse og edition er reguleret i retsplejelovens kapitel 37.

Det følger af § 422, stk. 1, at afgørelse om beslaglæggelse og om pålæg om edition træffes af retten efter anmodning fra politiet. På nuværende tidspunkt er der ikke udtrykkelig hjemmel til at foretage hemmelige beslaglæggelser i Grønland.

Det foreslås, at der indsættes en sådan udtrykkelig hjemmel i et nyt § 422, *stk. 10*. Med den foreslåede bestemmelse kan retten, hvis det er af afgørende betydning for efterforskningen, at der foretages beslaglæggelse, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed, ved beslutning træffe bestemmelse herom og om, at reglerne i § 423, stk. 1, 2. og 3. pkt. fraviges. Det foreslås, at reglerne i § 391, stk. 2 og 3, § 392 og § 396 finder tilsvarende anvendelse.

Forslaget vil indebære, at der indføres en udtrykkelig hjemmel til at foretage hemmelig beslaglæggelse, hvis det er af afgørende betydning for efterforskningen.

Det foreslås, at der vil skulle gælde de samme processuelle regler for hemmelig beslaglæggelse som for hemmelig ransagning i henhold til retsplejelovens § 415, stk. 2.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 807 e.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Hovedansvaret for sagens fremme overgår til retten, når anklagemyndigheden i forbindelse med tiltalerejsning indgiver et anklageskrift til retten. Det fremgår af retsplejelovens § 441, stk. 2, at anklageskriftet forkyndes sammen med indkaldelsen til hovedforhandling. Berammelsen sker således i henhold hertil først efter, at anklageskriftet er indleveret.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 488 a, hvorefter retten efter anmodning, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift kan forhåndsberamme hovedforhandling i sagen.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at retten, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift på anmodning vil kunne forhåndsberamme hovedforhandling i sagen. Ved forhåndsberammelse forstås, at dommer, forsvarer(e) og anklager reserverer nærmere aftalte tidspunkter til hovedforhandlingen, således at man ikke ved den formelle berammelse efter anklageskriftets indlevering står i den situation, at retten og/eller forsvaret først kan medvirke til hovedforhandlingen langt ude i tiden eller kun på spredte datoer således, at hovedforhandlingen ikke kan tilrettelægges og gennemføres mest hensigtsmæssigt. Formålet med bestemmelsen er at nedbringe den samlede varighed af kriminalsager.

Anmodning om forhåndsberammelse vil kunne fremsættes både af anklagemyndigheden og sigtede (forsvareren).

Bestemmelsen vil som udgangspunkt kunne anvendes i alle sager, hvor det en tid forud for tiltaleafgørelsen står klart, at tiltale vil blive rejst. Bestemmelsens anvendelsesområde vil i praksis ikke mindst være sager, hvor sagsforløbet allerede forud for anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet har været langvarigt, eller hvor der er udsigt til, at sagens forløb vil blive langvarigt.

Herudover vil en anmodning om forhåndsberammelse kunne være relevant i tilfælde, hvor hovedforhandlingen forventes at ville strække sig over adskillige retsdage, samt i sager med flere tiltalte. I sager af denne karakter bør anklagemyndigheden, medmindre særlige forhold taler imod, anmode om forhåndsberammelse, når det står klart, at tiltale vil blive rejst.

Beslutningen vil kunne træffes på skriftligt grundlag, ved telefonmøde, ved et forberedende retsmøde, eller ved et retsmøde, der afholdes i anden anledning, f.eks. et retsmøde om fristforlængelse. Er der beskikket en bisidder for forurettede, bør denne kontaktes, herunder forud for et eventuelt retsmøde.

Rettens afgørelse om, hvorvidt forhåndsberammelse skal ske, vil blive truffet ved beslutning. Afgørelsen vil kunne påkæres efter den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 517, stk. 1.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 843 b.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.5. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Efter retsplejelovens § 449, stk. 1, indkalder retten politiet, tiltalte og forsvaren med angivelse af tid og sted for hovedforhandlingen.

Det foreslås, at der i § 449, stk. 1, efter »hovedforhandlingen« indsættes », medmindre sagen behandles uden afholdelse af retsmøde efter § 449 d.«

Efter den foreslåede nye bestemmelse i § 449 d, jf. lovforslagets § 1, nr. 15, vil retten under visse nærmere betingelser kunne behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg uden afholdelse af retsmøde, hvis den pågældende ikke inden en i bødeforelægget nærmere fastsat frist, har anmodet om, at sagen behandles i et retsmøde.

Den foreslåede ændring vil indebære, at sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, og hvor der i bødeforelægget er givet meddelelse i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 449 d, jf. lovforslagets § 1, nr. 15, undtages fra hovedreglen om, at retten indkalder til hovedforhandlingen med angivelse af tid og sted.

Til nr. 15

Det foreslås, at der indsættes en ny § 449 d. Efter den foreslåede bestemmelse kan retten uden afholdelse af retsmøde behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg om vedtagelse af bøde og eventuelt konfiskation eller frakendelse i medfør af færdselsloven, hvis 1) det i bødeforelægget er angivet, at den pågældende, hvis bødeforelægget ikke vedtages, eller hvis vedtagelsen tilbagekaldes, jf. § 449 c, stk. 2, uden yderligere varsel kan blive dømt for det forhold, som bødeforelægget angår, medmindre den pågældende inden for den frist, der er fastsat i bødeforelægget, har anmodet om, at sagen behandles ved et retsmøde, og 2) den pågældende ikke rettidigt har fremsat anmodning som nævnt i nr. 1.«

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at retten under disse betingelser, vil kunne behandle sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg om vedtagelse af bøde og eventuelt konfiskation eller frakendelse i medfør af færdselsloven uden afholdelse af retsmøde, medmindre den pågældende inden for den frist, der er fastsat i bødeforelægget, har anmodet om, at sagen behandles

ved et retsmøde. Det vil skulle fremgå af bødeforelægget, hvortil anmodningen skal rettes, jf. nærmere herom nedenfor.

Det forudsættes, at fristen for at anmode om et retsmøde vil fastsættes til mindst 14 dage fra den dato, hvor bødeforelægget (for så vidt angår bødetilkendegivelser på stedet det opfølgende brev) er sendt til den pågældende. Fristen vil kunne være sammenfaldende med den frist, inden for hvilken den pågældende skal vedtage bødeforelægget for at undgå, at sagen oversendes til retten.

Det er hensigten, at bødeforelæg, der udstedes af politi og anklagemyndighed, vil skulle indeholde den ovennævnte meddelelse, således at disse sager kan behandles efter den foreslåede nye ordning. Det vil som udgangspunkt også gælde bødeforelæg, som i henhold til færdselslovens § 57 ikke kun omfatter en bøde, men også en frakendelse af førerretten, forudsat at adgangen til at afsige dom efter retsplejelovens § 452, stk. 2, ikke er afskåret, jf. pkt. 2.6.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

For så vidt angår bødeforelæg, der udstedes af andre myndigheder end politi og anklagemyndighed, forudsættes det, at bødeforelæggene alene forsynes med ovennævnte meddelelse efter aftale med Rigsadvokaten. Det bemærkes, at særmyndigheden i givet fald fortsat vil skulle overgive ikke vedtagne bødeforelæg til anklagemyndigheden, som herefter vil træffe beslutning om, hvorvidt det er nødvendigt at iværksætte en politimæssig efterforskning af sagen, og om sagen skal indbringes for retten. Det vil også være anklagemyndigheden, som i givet fald indbringer sagen for retten.

Det vil skulle fremgå af bødeforelægget, hvortil anmodningen om, at sagen behandles i et retsmøde, skal rettes. Som udgangspunkt vil anmodningen skulle rettes til den myndighed, der har udstedt bødeforelægget. Hvis der er tale om bødeforelæg udstedt af en særmyndighed, vil det dog skulle aftales mellem Rigsadvokaten og den pågældende myndighed, om anmodningen skal rettes til særmyndigheden eller til den politikreds, som sagen skal overgives til, hvis bødeforelægget ikke vedtages.

Som udgangspunkt vil alle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg, som indeholder ovennævnte meddelelse om, at behandling af sagen i et retsmøde kræver anmodning herom, og hvor sagen behandles uden domsmænd, være omfattet af den foreslåede ordning. Det forudsættes dog, at sager, hvor der er udstedt et bødeforelæg, men hvor anklageskriftet indeholder påstande,

der går ud over bødeforelægget, ikke vil blive behandlet efter ordningen. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis en forurettet efter udstedelsen af bødeforelægget, har fremsat et krav om erstatning, som ønskes behandlet under sagen.

Det vil i øvrigt være op til retten at afgøre, om der i sager, hvor ovennævnte meddelelse er givet, og hvor der ikke er anmodet om et retsmøde, alligevel bør indkaldes til et retsmøde på samme måde, som det sker i dag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis det på forhånd vurderes, at betingelserne for at afsige udeblivelsesdom ikke vil være opfyldt.

Det vil også kunne forekomme, at retten først senere under sagens behandling konstaterer, at der ikke er grundlag for at afsige udeblivelsesdom. I så fald må retten på dette tidspunkt indkalde tiltalte til hovedforhandling på samme måde som i dag.

Der er ikke i lovforslaget fastsat regler om, hvordan en person, der har modtaget et bødeforelæg, vil skulle rette henvendelse med anmodning om et retsmøde. Det forudsættes, at vedkommende vil kunne fremsætte sin anmodning både skriftligt og mundtligt. Hvis den pågældende vil anmode om et retsmøde, skal retten, når den modtager sagen fra anklagemyndigheden, fastsætte tid og sted for en hovedforhandling og indkalde tiltalte hertil på samme måde, som retten i dag indkalder til hovedforhandling i bødesager, der behandles uden domsmænd.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 896 a.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 16

Det følger af § 452, stk. 2, at hvis tiltalte udebliver uden oplyst lovligt forfald eller nægter at afgive forklaring, og der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning eller retsfølge end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning, kan retten behandle sagen, som om tiltalte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse, medmindre sagen er af særlig indgribende betydning for tiltalte.

Det foreslås i § 452, stk. 2, at »eller nægter tiltalte at afgive forklaring« ændres til »nægter tiltalte at afgive forklaring, eller har tiltalte undladt at anmode om et retsmøde, jf. § 449 d«.

Den foreslåede ændring vil indebære, at bestemmelsen også finder anvendelse, hvis tiltalte i en sag, hvor der er udstedt et bødeforelæg, og hvor der i bødeforelægget er givet meddelelse i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 449 d, jf. lovforslagets § 1, nr. 15, har undladt at anmode om et retsmøde.

Til nr. 17

Det fremgår af § 474, stk. 3, at retten afsiger dom ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde.

Det foreslås, at der i § 474, stk. 3, før 2. pkt. som nyt punktum indsættes »Dommen kan endvidere afsiges uden afholdelse af retsmøde, hvis sagen er behandlet efter § 449 d.«

Den foreslåede ændring vil indebære, at retten i bødesager, som behandles uden retsmøde efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 449 d, jf. lovforslagets § 1, nr. 15, tillige vil kunne afsige dom uden afholdelse af et retsmøde.

Til nr. 18

Det følger af § 517 b, stk. 1, at bestemmelser i domme og andre beslutninger om sagsomkostninger truffet af Retten i Grønland, der er fastsat til højst 50.000 kr., ikke kan kæres. Hvis det er bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part, kan afgørelsen herom kun kæres, hvis der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 50.000 kr. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 517 b, stk. 2, hvorefter beslutninger truffet af Retten i Grønland om salær efter § 261, stk. 2, der er fastsat til højst 50.000 kr., ikke kan kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor. Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Forslaget vil indebære, at beslutninger truffet af Retten i Grønlands om salær til beskikkede rettergangsfuldmægtige, jf. § 261, stk. 2, kun vil kunne kæres med Procesbevillingsnævnets tilladelse, når salæret er fastsat til højst 50.000 kr. Det vil både gælde for afgørelser om salær, der indgår i dommen, og særskilte beslutninger om salær. Beløbsgrænsen angår det samlede salær, som den rettergangsfuldmægtige er tilkendt, inklusive moms.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 389, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.7. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 19

Efter retsplejelovens §§ 580-581 og § 583 kan der på begæring fra henholdsvis anklagemyndigheden og en domfældt ske genoptagelse af en pådømt kriminalsag under nogle nærmere angivne betingelser. Loven indeholder ingen særlig regel om genoptagelse af kriminalsager for at rette sig efter domme fra EMD.

Efter retsplejelovens § 535, stk. 1, kan anke til fordel for tiltalte også iværksættes af forældremyndighedens indehaver, hvis tiltalte er under 18 år. Efter retsplejelovens § 535, stk. 2, 1. pkt., kan tiltaltes ægtefælle, slægtninge i op- eller nedstigende linje og søskende anke på tiltaltes vegne, hvis tiltalte er død men forinden er idømt foranstaltning.

Der henvises om de gældende regler nærmere til pkt. 2.8.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 583 a i retsplejeloven. Efter det foreslåede *stk. 1* kan genoptagelse af en sag på begæring af Rigsadvokaten eller en domfældt helt eller delvist finde sted for at rette sig efter en endelig dom fra EMD, som Danmark er part i. Efter det foreslåede *stk. 2*, vil § 535, stk. 1, og § 535, stk. 2, 1. pkt., finde tilsvarende anvendelse.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at retsplejelovens regler giver mulighed for genoptagelse i alle tilfælde, hvor det kan blive relevant at genoptage kriminalsager for at rette sig efter en dom fra EMD.

Adgangen vil gælde hel eller delvis genoptagelse af alle spørgsmål afgjort i sagen. Delvis genoptagelse vil eksempelvis kunne bruges af rigsadvokaten til at genoptage en sag med henblik på alene at henhøre forholdet under en anden bestemmelse i kriminalloven.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil angå sager behandlet i kriminalrettens former, hvad enten sagen er afgjort ved kredsret, Retten i Grønland, Grønlands Landsret eller Højesteret. Genoptagelsesadgangen vil også gælde sager, der er endeligt afgjort af anklagemyndigheden, jf. § 582.

Genoptagelsesadgangen vil ikke være begrænset til domme, men gælde uanset afgørelsens form. Dette vil eksempelvis være relevant, hvis rigsadvokaten skal søge om genoptagelse af en beslutning om ændring af særforanstaltninger efter kriminallovens kapitel 33.

Det vil være en forudsætning for at anvende den foreslåede genoptagelsesadgang, at der ikke er andre muligheder til rådighed for at rette sig efter afgørelsen, f.eks. appel, omgørelse eller lignende. Den foreslåede genoptagelsesadgang vil desuden ikke kunne anvendes, hvis en dom fra EMD kan efterleves ved, at anklagemyndigheden indgiver en anmodning om ændring af en idømt retsfølge.

Ligeledes vil den foreslåede genoptagelsesadgang ikke kunne benyttes, hvis der er mulighed for, at anklagemyndigheden kan anke til fordel for domfældte, uanset ankefristen er udløbet, jf. retsplejelovens § 537. Denne mulighed vil dog ikke kunne benyttes, hvis appel kræver Procesbevillingsnævnets tilladelse, og 1-årsfristen for at ansøge herom er udløbet, jf. § 564, stk. 2, og § 577, stk. 2.

I de situationer, hvor det vurderes at være relevant at anmode om genoptagelse af en sag for at rette sig efter en dom fra EMD, jf. EMRK artikel 46, forudsættes det, at rigsadvokaten vil fremsætte anmodning herom. Rigsadvokaten vil i forbindelse med vurderingen af, hvorvidt det vil være relevant at anmode om genoptagelse, skulle tage hensyn til det skøn, som efter EMRK artikel 46 er overladt til staterne til at vurdere de foranstaltninger, der skal træffes til opfyldelse af en dom.

Det bemærkes, at det vil kunne indgå i Den Særlige Klagerets vurdering af, om en sag skal genoptages efter den foreslåede genoptagelsesadgang på begæring af domfældte, at staterne efter EMRK artikel 46 er overladt et skøn

i forhold til at vurdere de foranstaltninger, der skal træffes til opfyldelse af en dom.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil desuden medføre, at der kun sker genoptagelse i det omfang, det er nødvendigt for at rette sig efter en dom fra EMD.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil kun gælde domme fra EMD, som Danmark er part i og forpligtet til at rette sig efter, jf. EMRK artikel 46, stk. 1. Det bemærkes, at Danmark ved intervention i en verserende sag efter artikel 36 ikke bliver part i sagen. Det afgørende er således, om Danmark er part i og forpligtet til at rette sig efter dommen, idet det bemærkes, at sådanne sager – hvori Danmark er part – kan nødvendiggøre foranstaltninger ikke kun i forhold til klager, men også i forhold til andre personer, der befinder sig i en lignende situation.

Den foreslåede genoptagelsesadgang vil gælde, når en dom fra EMD er endelig, jf. EMRK artikel 44.

Det vil være de almindelige processuelle regler i retsplejelovens kapitel 44, der vil gælde for behandling af begæringer om genoptagelse efter den foreslåede genoptagelsesadgang. Eksempelvis vil begæringen om genoptagelse skulle indgives skriftligt til Grønlands Landsret eller direkte til Den Særlige Klageret og opfylde betingelserne i lovens § 585, stk. 3. Klageretten vil efter omstændighederne kunne iværksætte samme bevisførelse som efter gældende ret, jf. § 589, og eventuelt foranstalte mundtlig forhandling og beskikke en forsvarer m.v. Genoptages en sag, vil den nye hovedforhandling skulle ske ved den ret, der har truffet afgørelse i sagen, jf. § 592. Genoptagelse efter den foreslåede genoptagelsesadgang vil som udgangspunkt ikke medføre udsættelse eller standsning af en afgørelses fuldbyrdelse, jf. § 587.

Det fremgår af det foreslåede stk. 2, 1. pkt., at bestemmelsen i § 535, stk. 1, vil finde tilsvarende anvendelse. Den foreslåede henvisning vil medføre, at anmodninger om genoptagelse for at rette sig efter en endelig dom fra EMD også kan iværksættes af domfældtes værge, hvis domfældte er under 18 år.

Efter det foreslåede stk. 2, 2. pkt., vil begæring om genoptagelse kunne fremsættes af de personer, der er nævnt i § 535, stk. 2, 1. pkt., hvis domfældte er afgået ved døden. Den foreslåede henvisning vil medføre, at hvis domfældte er afgået ved døden, siden sagen blev afgjort, kan begæring om

genoptagelses efter den foreslåede § 583 a fremsættes af vedkommendes ægtefælle, slægtninge i op- eller nedstigende linje og søskende.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 977 a.

Der henvises til pkt. 2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 20

Det fremgår af § 585, stk. 4, at domfældte og de personer, der kan anmode om genoptagelse efter § 583, stk. 2, – dvs. forældremyndighedens indehaver, hvis domfældte er under 18 år, og domfældtes ægtefælle, slægtninge i op- eller nedstigende linje og søskende, hvis domfældte er død – efter anmodning har ret til at få bistand til at udarbejde ansøgning om genoptagelse.

Det foreslås, at der i § 585, stk. 4, efter »§ 583, stk. 2,« indsættes »og § 583 a, stk. 2,«.

Ændringen vil indebære, at retten til bistand til udarbejdelse af en ansøgning om genoptagelse også vil gælde for de personer, der kan anmode om genoptagelse efter den foreslåede § 583 a, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 19 – dvs. forældremyndighedens indehaver, hvis domfældte er under 18 år, og domfældtes ægtefælle, slægtninge i op- eller nedstigende linje og søskende, hvis domfældte er død.

Til nr. 21

Det følger af retsplejelovens § 585, stk. 1, at spørgsmålet om genoptagelse afgøres af Den Særlige Klageret, jf. § 1 a i den danske retsplejelov. Det følger videre af § 585, stk. 2, at anmodning om genoptagelse sker ved en skriftlig ansøgning, der indgives til Grønlands Landsret, eller ved ansøgning direkte til Den Særlige Klageret. Ansøgningen skal opfylde betingelserne fastsat i § 585, stk. 3.

I de i § 583, stk. 1, nr. 3, omhandlede tilfælde skal ansøgningen om genoptagelse være fremsat senest 5 år efter dommens afsigelse, jf. § 586, 1. pkt. Har domfældte i medfør af dommen været frihedsberøvet, kan ansøgning om genoptagelse dog altid fremsættes indtil 2 år efter løsladelsen, jf. § 586, 2. pkt.

Det foreslås at indsætte et nyt § 586, 3. pkt., hvorefter begæring om genoptagelse fra en domfældt efter den foreslåede § 583 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 19, må fremsættes inden 1 år efter, at den pågældende dom fra EMD er blevet endelig, medmindre helt særlige omstændigheder foreligger.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der vil gælde en frist på 1 år for anmodning fra domfældte om genoptagelse efter den foreslåede bestemmelse i § 583 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 19.

Det vil skulle afgøres efter EMRK, hvornår en dom er blevet endelig, jf. konventionens artikel 44. Der henvises til pkt. 2.8.1.4. i de almindelige bemærkninger.

Den foreslåede frist vil kun gælde begæringer fra en domfældt. Rigsadvokaten vil således uden frist kunne begære genoptagelse for at rette sig efter en dom fra EMD. Helt særlige omstændigheder vil eksempelvis kunne være alvorlig sygdom.

Der henvises til pkt. 2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 22

Efter retsplejelovens § 587, stk. 1, medfører ansøgning om genoptagelse ikke udsættelse eller afbrydelse af dommens fuldbyrdelse, medmindre Den Særlige Klageret bestemmer det. Det samme gælder, når der er truffet beslutning om genoptagelse efter §§ 580 eller 581. Er der truffet beslutning om genoptagelse efter § 583, skal fuldbyrdelsen udsættes eller afbrydes, hvis domfældte anmoder om det.

Det foreslås i § 587, 1. pkt. at ændre »dommens« til »afgørelsens«.

Den foreslåede ændring er en følge af lovforslagets § 1, nr. 19, hvorved det foreslås at indføre en ny § 583 a i retsplejeloven om genoptagelse for at rette sig efter en dom fra EMD. Efter denne bestemmelse vil det også blive muligt at genoptage eksempelvis en beslutning afsagt af domstolene i Grønland for at rette sig efter en dom fra EMD, som Danmark er part i.

Der henvises til pkt. 2.8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 23

Efter retsplejelovens § 587, stk. 1, medfører ansøgning om genoptagelse ikke udsættelse eller afbrydelse af dommens fuldbyrdelse, medmindre Den Særlige Klageret bestemmer det. Det samme gælder, når der er truffet beslutning om genoptagelse efter §§ 580 eller 581. Er der truffet beslutning om genoptagelse efter § 583, skal fuldbyrdelsen udsættes eller afbrydes, hvis domfældte anmoder om det.

Det foreslås, at der i § 587, 3. pkt. efter »§ 583« indsættes: »eller § 583 a«.

Den foreslåede ændring er en følge af lovforslagets § 1, nr. 19, hvorved det foreslås at indføre en ny § 583 a i retsplejeloven om genoptagelse for at rette sig efter en dom fra EMD.

Den foreslåede ændring vil medføre, at beslutning om genoptagelse efter den foreslåede § 583 a ikke vil medføre udsættelse eller afbrydelse af dommens fuldbyrdelse, medmindre Den Særlige Klageret bestemmer det.

Til nr. 24 og 25

Det følger af retsplejelovens § 590, stk. 1, at Den Særlige Klageret ved en beslutning, der skal begrundes, afgør, om en anmodning om genoptagelse skal tages til følge. Tages anmodningen til følge, går beslutningen ud på, at ny hovedforhandling skal finde sted. Er domfældte død, skal Den Særlige Klageret uden ny hovedforhandling enten forkaste anmodningen om genoptagelse eller afsige dom, hvorved den omhandlede dom ophæves, jf. stk. 2.

Det foreslås i § 590, stk. 2, at ændre »afsige dom« til »træffe afgørelse«. Det foreslås endvidere i § 590, stk. 2, at ændre »omhandlede dom« til »omhandlede afgørelse«.

De foreslåede ændringer er en følge af lovforslagets § 1, nr. 19, hvorved det foreslås at indføre en ny § 583 a i retsplejeloven. Efter denne bestemmelse vil det også blive muligt at genoptage eksempelvis en beslutning afsagt af domstolene i Grønland for at rette sig efter en dom fra EMD, som Danmark er part i.

Der henvises til pkt. 2.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 26-28

Det fremgår af retsplejelovens § 592, stk. 1, 1. pkt., at den nye hovedforhandling i en genoptaget sag foregår ved den ret, som tidligere har dømt i sagen.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 592, stk. 3, 1. pkt., at hvor genoptagelse er besluttet i medfør af § 583, må den nye dom ikke afvige fra den tidligere til skade for domfældte.

Det foreslås i retsplejelovens § 592, stk. 1, 1. pkt., at ændre »dømt« til »truffet afgørelse«.

Det foreslås endvidere, at der i § 592, stk. 3, 1. pkt. efter »§ 583« indsættes: »eller § 583 a«.

Desuden foreslås det i § 592, stk. 3, 1. pkt., at ændre »dom« til »afgørelse«.

De foreslåede ændringer er en følge af lovforslagets § 1, nr. 19, hvorved det foreslås at indføre en ny § 583 a i retsplejeloven om genoptagelse for at rette sig efter en dom fra EMD. Efter denne bestemmelse vil det også blive muligt at genoptage eksempelvis en beslutning afsagt af domstolene i Grønland for at rette sig efter en dom fra EMD, som Danmark er part i. Den foreslåede bestemmelse vil desuden indebære, at hvor genoptagelse er besluttet i medfør af § 583 a, må den nye afgørelse ikke i noget punkt afvige fra den tidligere til skade for domfældte.

Der henvises til pkt. 2.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 29

Retsplejelovens § 601, stk. 1-3, indeholder regler om formel kompetence til behandling af tvangsfuldbyrdelse. Efter § 601, stk. 4, 1. pkt., skal en anmodning om en tvangsfuldbyrdelse vedlægges de oplysninger, der er nødvendige for at behandle sagen.

I forbindelse med Justitsministeriets pågående arbejde med udarbejdelse af en ny hovedanordning af kreditaftaleloven for Grønland er Justitsministeriet blevet opmærksom på, at Grønlands retsplejelovs § 601 skal opdateres, så fremt digitalt underskrevne købekontrakter skal kunne håndhæves i fogedretten, jf. kreditaftalelovens § 36, stk. 2, og § 45, stk. 1, 4. og 5. pkt.

Det foreslås, at der indsættes et nyt § 601, stk. 5, hvorefter der ved udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, skal indleveres en skriftlig repræsentation af dokumentet til fogedretten. Stk. 5 bliver herefter stk. 6.

Den skriftlige repræsentation vil skulle være en eksakt fremstilling af indholdet af det udenretlige skriftlige forlig eller gældsbrev på tidspunktet for den digitale signering. Udskriften af dokumentet vil således skulle repræsentere det digitale dokument, som rekvisitus (den, mod hvem fuldbyrdelsen er rettet) med sin digitale signatur har underskrevet.

Det vil burde fremgå af enten selve repræsentationen af det pågældende digitale udenretlige skriftlige forlig eller gældsbrev eller af anmodningen om tvangsfuldbyrdelse, jf. retsplejelovens § 601, stk. 4, 1. pkt., der ikke foreslås ændret, at udlægsfundamentet er underskrevet digitalt.

Hvis rekvisitus under fogedforretningen vil gøre gældende, at den skriftlige repræsentation af dokumentet ikke er en eksakt fremstilling af det indhold, som det udenretlige skriftlige forlig eller gældsbrev havde på tidspunktet for den digitale signering, vil det være op til rekvirenten (den, der anmoder om fuldbyrdelsen) at løfte bevisbyrden herfor, jf. herved retsplejelovens § 609, der ikke foreslås ændret.

Bestemmelsen er bygget over principperne i den danske retsplejelovs § 488, stk. 2, 3. pkt.

Til § 2

Det foreslås i stk. 1, at loven træder i kraft den [dato].

De foreslåede ændringer af reglerne om genoptagelse af kriminalsager vil finde anvendelse på begæringer om genoptagelse, der fremkommer efter lovens ikrafttræden, jf. dog det foreslåede stk. 2.

Det foreslås i stk. 2, at § 1, nr. 19 og 21, ikke finder anvendelse på anmodninger om genoptagelse som følge af domme, der er afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol før lovens ikrafttræden.

Det foreslåede stk. 3 vil medføre, at reglerne om genoptagelse for at rette sig efter domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kun vil have virkning for domme, der er afsagt efter tidspunktet, hvor loven træder i kraft. Det afgørende vil være, om dommen fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er afsagt før eller efter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Det har ikke i sig selv betydning, om en dom først bliver endelig efter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Hvis en dom fra Menneskerettighedsdomstolen afsiges før lovens ikrafttrædelsestidspunktet, men appelleres, vil lovforslagets § 1, nr. 19 og 21, finde anvendelse på Storkammerets senere dom, hvis den ligger efter ikrafttrædelsestidspunktet.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	§ 1 I retsplejelov for Grønland, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1007 af 27. juni 2025, som senest ændret ved § 1 i lov nr. [X af X om ændring af rets- plejelov for Grønland og kriminal- lov for Grønland (Ajourføring af retsplejelov for Grønland m.v.)], fo- retages følgende ændringer:
	1. Overalt i loven, ændres »den ad- ministrerende dommer ved Retten i Grønland« til: »præsidenten for Ret- ten i Grønland«. 2. Overalt i loven ændres »den admi- nistrerende landsdommer ved Grøn- lands Landsret« til: »præsidenten for Grønlands Landsret«.
§ 5. Retten i Grønland består af 2 dommere, heraf 1 administrerende dommer. Dommerne udnævnes af kongen, jf. § 13. <i>Stk. 2.</i> --- <i>Stk. 3.</i> En fuldmægtig kan be- handle sager, der hører under Retten i Grønland, i det omfang den admi- nistrerende dommer bestemmer det. § 9. --- <i>Stk. 2.</i> Bemyndigelse efter stk. 1 meddeles ved kredsretterne af ved- kommende kredsdommer og ved	3. I § 5, <i>stk. 1, 1. pkt.</i> ændres »admi- nistrerende dommer« til: »præsi- dent«. 4. I § 5, <i>stk. 3</i>, og § 9, <i>stk. 2</i>, ændres »den administrerende dommer« til: »præsidenten«.

Retten i Grønland af den administrerende dommer.	
§ 7. Grønlands Landsret består af 2 landsdommere, heraf 1 administrerende landsdommer. Landsdommerne udnævnes af kongen, jf. § 13. <i>Stk. 2-4. ---</i> <i>Stk. 5.</i> En fuldmægtig kan behandle sager, der hører under retten, i det omfang den administrerende landsdommer bestemmer det § 24 a. En dommer, der er pensioneret på grund af alder eller svagelighed, kan af den administrerende dommer ved Retten i Grønland tilkaldes for at virke som dommer ved en kredsret eller Retten i Grønland eller af den administrerende landsdommer for at virke som dommer ved Grønlands Landsret i en nærmere bestemt periode. Kun under særlige omstændigheder kan tilkaldeperioden forlænges ud over dommerens fyldte 74. år. <i>Stk. 2. ---</i> § 34. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Klage over en fuldmægtig skal indgives til den administrerende landsdommer eller til Den Særlige Klageret, senest 4 uger efter at klageren er blevet bekendt med det forhold, som giver anledning til klagen. § 35. --- <i>Stk. 2. ---</i>	5. I § 7, <i>stk. 1</i>, ændres »administrerende landsdommer« til: »præsident«. 6. I § 7, <i>stk. 5</i>, § 24 a, <i>stk. 1</i>, § 34, <i>stk. 3</i>, § 35, <i>stk. 3</i>, og § 38, <i>stk. 1</i>, 2. <i>pkt.</i> ændres »den administrerende landsdommer« til: »landsretspræsidenten«. 7. I § 35, <i>stk. 4</i>, § 37, <i>stk. 2</i>, 1. <i>pkt.</i> og § 743, <i>stk. 1</i>, ændres »Den admi-

<i>Stk. 3.</i> Doms mændene ved Retten i Grønland og Grønlands Landsret vælges af Landstinget efter indstilling fra henholdsvis den administrerende dommer ved Retten i Grønland og den administrerende landsdommer. <i>Stk. 4.</i> Den administrerende landsdommer kan bestemme, at en domsmand kan fungere uden for den retskreds, hvor denne er valgt. § 37. --- <i>Stk. 2.</i> Den administrerende landsdommer afgør, om en person opfylder betingelserne for at være domsmand, og om en anmodning om fritagelse skal imødekommes. Afgørelserne kan ikke påklages. § 38. Antallet af domsmænd ved kredsretterne og Retten i Grønland fastsættes af den administrerende dommer ved Retten i Grønland. Antallet af domsmænd ved Grønlands Landsret fastsættes af den administrerende landsdommer. Antallet skal fastsættes således, at en domsmand må ventes at komme til at virke 4 gange årligt. <i>Stk. 2. ---</i> § 743. Rådet for Grønlands Retsvæsen består af 17 medlemmer: Den administrerende landsdommer i Grønland, den administrerende dommer ved Retten i Grønland, 1 kredsdommer, politidirektøren i Grønland, lederen af kriminalforsorgen i Grønland, landsforsva-	nistrerende landsdommer« til: »Landsretspræsidenten«.
--	--

reren i Grønland, 1 advokat, 1 forsvarer, 1 universitetslærer, 2 repræsentanter for Grønlands Selvstyre, 1 kommunal repræsentant, 1 repræsentant for Justitsministeriet, 1 repræsentant for Domstolsstyrelsen, 1 repræsentant for Direktoratet for Kriminalforsorgen, 1 repræsentant for Rigsadvokaten og 1 repræsentant for Rigspolitiet. <i>Stk. 2-4. ---</i>	
§ 250. ---	8. Efter § 250 indsættes: »§ 250 a. Retten kan beslutte, at den, der som værgemål for en mindreårig part har anlagt eller appelleret en sag, helt eller delvis skal betale de sagsomkostninger, som det ellers ville påhvile den mindreårige part at betale.«
§ 343. --- <i>Stk. 2. ---</i> 1-4) ---	9. I § 343 indsættes som <i>stk. 3</i>: »Stk. 3. Retten kan tillade, at politiet og en i sagen beskikket forsvarer, jf. § 392, deltager i et retsmøde, der angår beslutninger om tvangsindgreb efter kapitlerne 36 og 37 ved anvendelse af fjernkommunikation.«
§ 391. Retten anfører i sin beslutning de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Beslutningen kan til enhver tid omgøres.	10. I § 391, <i>stk. 1, 1. pkt.</i> indsættes efter »angår«: », jf. dog <i>stk. 2</i>«. 11. I § 391 indsættes efter <i>stk. 1</i> som nyt stykke: »Stk. 2. Angår efterforskningen en overtrædelse af kriminallovens kapitel 7-8 eller § 65, <i>stk. 1</i>, § 66, 1. pkt., § 68, <i>stk. 1</i> og 2, § 69, § 83, § 86, grov vold efter § 88, 1. pkt., § 90,

<i>Stk. 2.</i> Retten fastsætter i beslutningen det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Dette	stk. 2, grov frihedsberøvelse efter § 92, stk. 1, § 93, § 98, stk. 2, groft tyveri efter § 102, 1. pkt., grov hvidvask efter § 111 a, § 112 eller en forsætlig grov overtrædelse af lov om euforiserende stoffer eller våbenloven, kan der i rettens beslutning i medfør af § 385, stk. 1, eller § 386, stk. 1, ud over bestemte telefonnumre anføres den person, som indgrebet angår (den mistænkte). I så fald skal politiet snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, underrette retten om de telefonnumre, som indgrebet har været rettet imod, og som ikke er anført i beslutningen. Hvis særlige forhold taler for det, skal underretning efter 2. pkt. ske senest 24 timer efter indgrebets iværksættelse. Underretning efter 2. og 3. pkt. skal indeholde en angivelse af de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte. Retten underretter den beskikkede forsvarer, jf. § 392, stk. 1, der herefter kan indbringe spørgsmålet om lovligheden af indgrebet for retten. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Rigsadvokaten. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretningstjeneste, indberettes til Justitsministeriet.« Stk. 2-3 bliver herefter stk. 3-4.
--	--

tidsrum skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Retten kan efter politiets anmodning forlænge tidsrummet, men højst med 4 uger ad gangen. <i>Stk. 3.</i> Såfremt indgrebets formål ville forspildes, hvis rettens beslutning skulle afventes, kan politiet beslutte at foretage indgrebet. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Retten beslutter, om indgrebet kan godkendes, samt om det kan opretholdes, og i bekræftende fald for hvilket tidsrum, jf. stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2. Rettens beslutning skal begrundes. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten orientere Rigsadvokaten herom. Indgreb, der efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget af Politiets Efterretnings-tjeneste, indberettes til Justitsministeriet.	
§ 422. --- <i>Stk. 2-9. ---</i>	12. I § 422 indsættes efter stk. 9 som nyt stykke: »<i>Stk. 10.</i> Hvis det er af afgørende betydning for efterforskningen, at der foretages beslaglæggelse, uden at den mistænkte eller andre gøres bekendt hermed, kan retten ved beslutning træffe bestemmelse herom og om, at reglerne i § 423, stk. 1, 2. og 3. pkt., fraviges. Reglerne i § 391, stk. 2 og 3, § 392 og § 396 finder tilsvarende anvendelse.«
§ 448. ---	13. Efter § 448 indsættes:

<i>Stk. 2. ---</i>	»§ 448 a. Efter anmodning kan retten, hvis det findes hensigtsmæssigt, forud for anklagemyndighedens indlevering af anklageskrift forhåndsberamme hovedforhandling i sagen.«
§ 449. Retten indkalder politiet, tiltalte og forsvareren med angivelse af tid og sted for hovedforhandlingen. <i>Stk. 2. ---</i>	14. I § 449, stk. 1, indsættes efter »hovedforhandlingen«: », medmindre sagen behandles uden afholdelse af retsmøde efter § 449 d.«
§ 449 c. --- <i>Stk. 2-4. ---</i>	15. Efter § 449 c indsættes: »§ 449 d. Retten kan uden afholdelse af retsmøde behandle sager, hvor der er udstedt bødeforelæg om vedtagelse af bøde og eventuelt konfiskation eller frakendelse i medfør af færdselsloven, hvis 1) det i bødeforelægget er angivet, at den pågældende, hvis bødeforelægget ikke vedtages, eller hvis vedtagelsen tilbagekaldes, jf. § 449 c, stk. 2, uden yderligere varsel kan blive dømt for det forhold, som bødeforelægget angår, medmindre den pågældende inden for den frist, der er fastsat i bødeforelægget, har anmodet om, at sagen behandles ved et retsmøde, og 2) den pågældende ikke rettidigt har fremsat anmodning som nævnt i nr. 1.«
§ 452. --- <i>Stk. 2.</i> Udebliver tiltalte uden oplyst lovligt forfald, eller nægter tiltalte at afgive forklaring, skal retten i stedet behandle sagen, som om til-	16. I § 452, stk. 2, ændres »eller nægter tiltalte at afgive forklaring« til: »nægter tiltalte at afgive forklaring, eller har tiltalte undladt at anmode om et retsmøde, jf. § 449 d«.

talte havde tilstået, og afgøre sagen uden videre bevisførelse. Dette gælder dog kun, hvis der under sagen ikke er spørgsmål om anden foranstaltning eller retsfølge end bøde, konfiskation, førerretsfrakendelse og erstatning og sagen ikke er af særlig indgribende betydning for tiltalte. Dommen kan udfærdiges ved en påtegning på anklageskriftet. <i>Stk. 3. ---</i> <i>Stk. 4. ---</i>	
§ 474. --- <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Dommen afsiges ved, at domskonklusionen oplæses i et retsmøde. Politiet sender en udskrift af dommen til tiltalte. Hvis sagen i medfør af § 453, stk. 3, er fremmet i tiltaltes fravær, skal udskriften forkyndes. Er sagen fremmet i tiltaltes fravær i medfør af § 453, stk. 3, nr. 4, skal forkyndelse af udskriften ske for tiltalte personligt, medmindre tilsigelsen har været forkyndt for denne personligt.	17. I § 474, <i>stk. 3</i>, indsættes før 2. pkt. som nyt punktum: »Dommen kan endvidere afsiges uden afholdelse af retsmøde, hvis sagen er behandlet efter § 449 d.«
§ 517 b. Bestemmelser i domme og andre beslutninger om sagsomkostninger truffet af Retten i Grønland, der er fastsat til højst 50.000 kr., kan ikke kæres. Hvis det er bestemt, at ingen af parterne skal betale sagsomkostninger til den anden part, kan afgørelsen herom kun kæres, hvis der er spørgsmål om tilkendelse af sagsomkostninger med mere end 50.000 kr. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse	18. I § 517 <i>b</i> indsættes efter stk. 1 som nyt stykke: »<i>Stk. 2.</i> Beslutninger truffet af Retten i Grønland om salær efter § 261, stk. 2, der er fastsat til højst 50.000 kr., kan ikke kæres. Procesbevillingsnævnet kan dog give tilladelse til kære, hvis særlige grunde taler derfor. «

til kære, hvis særlige grunde taler derfor. <i>Stk. 2.</i> Ansøgning om kæretil- delse efter stk. 1 skal indgives til Proces-bevillingsnævnet inden 4 uger efter, at afgørelsen er truffet, jf. dog § 518, stk. 2. Nævnet kan dog undtagelsesvis give tilladelse, hvis ansøgningen indgives senere, men inden 6 måneder efter, at afgørelsen er truffet.«	Stk. 2 bliver herefter stk. 3.
§ 583. --- <i>Stk. 2.</i> ---	19. Efter § 583 indsættes: »§ 583 a. På begæring af Rigsad- vokaten eller en domfældt kan gen- optagelse af en sag helt eller delvist finde sted for at rette sig efter en en- delig dom afsagt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, som Danmark er part i. <i>Stk. 2.</i> § 535, stk. 1, finder tilsva- rende anvendelse. Er domfældte af- gået ved døden, kan begæring om genoptagelse fremsættes af de perso- ner, der er nævnt i § 535, stk. 2, 1. pkt.«
§ 585. --- <i>Stk. 2-3.</i> --- <i>Stk. 4.</i> Domfældte og de perso- ner, der kan anmode om genopta- gelse efter § 583, stk. 2, har efter an- modning ret til at få bistand til at ud- arbejde ansøgningen hos en hvilken som helst ret i landet eller hos poli- tiet eller en kommunefoged.	20. I § 585, stk. 4, indsættes efter »§ 583, stk. 2,«: »og § 583 a, stk. 2,«.
§ 586. I tilfælde, der er omfattet af § 583, stk. 1, nr. 3, skal ansøgning om genoptagelse være fremsat, se-	21. I § 586 indsættes som 3. <i>pkt.</i>: »I de i § 583 a omhandlede til- fælde må begæring om genoptagelse

nest 5 år efter at dommen er afsagt. Har domfældte været frihedsberøvet som følge af dommen, kan ansøgning om genoptagelse dog altid fremsættes indtil 2 år efter løsladelsen.	fra en domfældt fremsættes inden 1 år efter, at den pågældende dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er blevet endelig, medmindre helt særlige omstændigheder foreligger.«
§ 587. Ansøgning om genoptagelse medfører ikke udsættelse eller afbrydelse af dommens fuldbyrdelse, medmindre Den Særlige Klageret bestemmer det. Det samme gælder, når der er truffet beslutning om genoptagelse efter §§ 580 eller 581. Er der truffet beslutning om genoptagelse efter § 583, skal fuldbyrdelsen udsættes eller afbrydes, hvis den domfældte anmoder om det.	22. I § 587, 1. pkt., ændres »dommens« til: »afgørelsens«. 23. I § 587, 3. pkt. indsættes efter »§ 583«: »eller § 583 a«.
§ 590. --- <i>Stk. 2.</i> Er domfældte død, skal Den Særlige Klageret uden ny hovedforhandling enten forkaste anmodningen om genoptagelse eller afsige dom, hvorved den omhandlede dom ophæves.	24. I § 590, stk. 2, ændres »afsige dom« til: »træffe afgørelse«. 25. I § 590, stk. 2, ændres »omhandlede dom« til: »omhandlede afgørelse«.
§ 592. Den nye hovedforhandling foregår ved den ret, som tidligere har dømt i sagen. For behandlingen gælder de almindelige regler for sagens behandling i den pågældende instans. <i>Stk. 2. ---</i> <i>Stk. 3.</i> Er genoptagelse besluttet i medfør af § 583, må den nye dom ikke afvige fra den tidligere til skade for domfældte. Er genoptagelse besluttet i medfør af § 580 el-	26. I § 592, stk. 1, 1. pkt., ændres »dømt« til: »truffet afgørelse«. 27. I § 592, stk. 3, indsættes efter »§ 583«: »eller § 583 a«. 28. I § 592, stk. 3, 1. pkt. ændres »dom« til: »afgørelse«.

ler § 581, må afvigelse til skade for tiltalte eller domfældte kun ske for de punkters vedkommende, som er omfattet af genoptagelsesgrunden.	
§ 601. --- <i>Stk. 2-4. ---</i> <i>Stk. 5.</i> Fogeden kan foretage tvangsfuldbyrdelse uden for retskredsen, hvis særlige grunde taler derfor.	29. I § 601 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke: <i>»Stk. 5.</i> Ved udenretlige skriftlige forlig og gældsbreve, der er underskrevet digitalt, skal en skriftlig repræsentation af dokumentet indleveres til fogedretten.« Stk. 5 bliver herefter stk. 6.